

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**EPISTOLAE TRES AD || D. IOANNEM PAPPVM ||
THEOLOGVM LVTHE-||RANVM:|| PRIMA, Excitatoria, cùm in
seruando iureiurando Emetingæ factò, ne-||gligentior
esset Pappus.|| SECVNDA, Refutatoria Parallelorum ...**

Pistorius, Johann

COLONIAE, 1594

VD16 P 3042

Capvt Primvm, De S. Patribvs Et Receptis Doctoribvs Scholasticis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-43314

CAPVT PRIMVM, DE S. PATRIBVS
ET RECEPTIS DOCTORIBVS
SCHOLASTICIS.

ET quod ad primum quidem effugium attinet, quod positum vobis in sanctis Patribus esse timidè fingitis: quanquam in magna varietate versantur, qui sectam vestrã de spolijs eorum conuestire, & de pulchritudine vetustatis pigmentum aspergere turpitudini vestræ cupiunt: tamen in genere in eo conueniunt omnes, nullum vnquam in vniuersa antiquitate post Apostolos exstitisse Patrem vel Doctorem publicum, qui in tradendis religionis articulis cum Lutero prorsus consentiat: & qui non vt in quibusdam congruit, sic in reliquis ab illius sententia longissimam fecerit discessionem. Id si non fateris, Pappè, delige de toto cœtu concilioque Doctorum Patrem vnum, inter quem & Lutherum in capitibus omnibus fidei, tuo iudicio, conspirans sit æqualitate sententiarum consensus: & nomina nobis si potes: sed si potuisses, fecisses Emingæ: fecisses post bene longam deliberationem, in Parallelis tuis, ridiculis parallelis; cùm iussus de longissima quindecim seculorum intercapedine proferre Lutheri in religione sententiaque scripturæ similem vnum Doctorem, proponeres S. Augustinũ; tamen contra pactam fidem negares rursus, totum esse Lutheranum, sed tantum si portentum ex Lutheri varietatibus conflatum S. Vir fuisset: sic oblitus ruboris tui vociferas, & fuisse Lutheranum & non fuisse: fuisse interdum, non fuisse semper: imò fuisse & non fuisse, in re vna, in articulo vno, in consideratione vna. Itaque quia S. Virum Augustinum, fulgore conuictus clarissimi luminis, quo libri illius colucent, professus es, nec semper, nec in omnibus in fide mansisse sententiaque Lutheri, nullũ profectò, si omnes latebras prudentiæ & recessus memoriæ, & anfractus ce-

N

rebri

rebri tui percurres, appellabis Patrem alium Lutheri socium, quousque globosum atque rotundum cælum cursum suum tenebit: Tamen si adhuc potes, si aliquis interim Angelus, albus an niger (non interest) Patrem inspiravit: ediffere Pappæ: per animam te: per conscientiam tuam: per honorem adiuro: nomina aliquem: vel iube per tuos nominari, si tu per obliuionem vel hebetudinem non potes.

De Sancto Augustino ipse desperasti: & refutarent adhuc impudentiam tuam, si te rursus in publico sisteres, ipsius S. Patris voces in libris relictæ: De Missa, (in *questionibus Dulcitij questione secunda, & in libro tertio Enchiridij cap. 109. & lib. 10. de ciuitate Dei cap. 20. & eiusdem voluminis 18. libro cap. 35. & lib. 21. cap. 8. & nono Confess. cap. 12. & contra Faustum lib. 20. cap. 18. & 21. & de Sanctis sermone 11. & in lib. de anima cap. 9. & in 84. questionibus, quæst. 61. & in epistola 23. & in psalmo 33. conc. 1.*) De Purgatorio & inuocatione Sanctorum, (in *libro de cura pro mortuis cap. 1. & 4. & 18. & in libro 21. contra Faustum cap. 20. & de ciuitate Dei libro 21. cap. 24. & 27. & in tractatu 84. in Ioannem, & in 32. sermone de verbis Apostoli, & epistola 64. & libro 9. Confess. cap. 12. & 13. & Enchiridij cap. 109. & 110.*) De fide iustificante non sola sed animata & excitata per charitatem, & de meritis operum, (sermone 16. de verbis Apostoli, & de tempore sermone 67. & 68. & in lib. de gratia & libero arbitrio cap. 7. 8. & 9. & in festo omnium Sanctorum, & in libro de fide & operibus cap. 14. & 16. & in tractatu 10. in Epist. Ioannis, & commentarijs in psal. 31. & epist. 105. & enchiridij cap. 107.) De S. Petro Apostolorum principe & fundamento Ecclesie, eiusque Romæ administrato Episcopatu & obito Martyrio & relictis successoribus Romanis Papis, & de Romanæ Ecclesie supra cæteras principatu, (lib. 1. contra Iulianum cap. 2. & de Baptismo contra Donat. lib. 2. cap. 1. & lib. 5. cap. 23. & enarrat. 1. in psalm. 108. & conc. 6. in psalmum 30. & tractatu 56. in Ioannem, & retractat. lib. 1. cap. 21. & contra literas Petilianum lib. 2. cap. 31. & in hæresib. ad Quod uult deum, hæresi 1. & epist. 165. & in psal.

mo contra partem Donati, & contra Epistolam Manichæi cap. 4. & contra duas epistolas Pelag. lib. 1. cap. 1. & lib. 2. cap. 3.) Sed quid opus est post præclaram confessionem Augustinianam à Reuerendo P. Torrensi in publicum relatam, & post meam contra Herbrandum adhuc triumphâtem Analysin, & post tua, Pappe, Parallela, funesta Lutheranis parallela, & parallelorum istorum factam à D. Hânliino Reuerendo & Clariss. viro disiectionem, ascribere S. Papistæ Augustini tum de istis, tum de cæteris controuersijs testimonia ad iugulum incidendum sectæ Lutheranæ? Sunt enim omnia planissima & contestata libris publicis, & inculcata vobis ad tædium: & corroborata silentio perpetuo vestro: & si audes Pappe, os aperi: omnino hisce: pone exemplum impudentiæ: da te in lucem. Viceris, non si Augustinum per omnia (quam Emetingæ vocem prior tibi temeritas expressit: posterior cogitatio rursus reiecit) sed si vna in re in vno fidei articulo, in rebus de quibus controuersamur, sentire cum impuro Luthero purissimum Patrem Augustinum ostendes. Non igitur deinde nominabis tanquam affectatorem Lutheri, S. Augustinum, ne quidem si nullam verecundiæ tuæ tenebis rationem.

Nec S. Ambrosium produces, prædicatorem & laudatorem maximum sacrificij in Missa, (in lib. 4. de sacramentis cap. 5. & 6. & in precationibus suscitantibus mentem ad Missam, & in cap. 10. epist. ad Hebræos, & in psalm. 38. & lib. 10. epist. 85. & lib. 5. epist. 33. & lib. 1. officiorum cap. 48. & in exhortatione ad virgines) & papisticum inuocatorem Sanctorum, (in libro de viduis, & sermone 93. in natali S. Martyrum Nazarij & Celsi, & 77. de natali sanctorum Octauij, Aduentitij & Solutoris, & in oratione funebri de obitu fratris Satyri, & in exhortatione ad virgines, & in oratione 2. præmittenda ante Missam) & inflammatores Purgatorij, (in oratione funebri de obitu Valent. Imp. & in precatione præparante mentem ad Missam, & oratione funebri pro fratre Satyro, & de obitu Valentiniiani, & de exitu Theodosij, & cap. 12. Lucæ

in fine, & lib. 2. Epist. 8.) & meritorum nostrorum ad consequendam salutem & ad delendas iniquitates amplificatorem, (lib. 1. offic. cap. 29. & in 6. & 12. & 17. cap. Lucae, & ad Rom. cap. 4. & ad Ephes. 2. & ad Galat. 3. & in lib. de Helia & ieiunio cap. 20. & in psal. 38. & lib. 7. Epist. 44. & lib. 10. Epist. 84. & sermone 8. & 7. & 14. & 15. & 18. & in psal. 118. & de virginib. lib. 3. ante finem, & lib. 2. de vocatio. gentium in fine) VT SOLIVS SINE CHARITATE FIDEI ET ex hoc CONFICTAE IVSTIFICATIONIS OBIVRGATOREM, (9. libro Epist. 74. & in cap. 5. ad Galat. & ad Tit. cap. 2. & ad Philip. cap. 3. & libro 2. de pœnitentia cap. 5. & ad Hebræos cap. 4. & ad Corinth. prioris epistola cap. 7. & 12. & 13. & in psal. 118. in litera Ayn: & lib. secundo officiorum cap. 2. & lib. 9. Epist. 74. & lib. 7. in 11. caput Lucae, & lib. 2. de Caino & Abelo cap. 9.) & iudicem damnatorium eorum qui cœlibatum in sacerdotio vituperant & virginitatem adæquant cum matrimonio, & rumpunt vota, (lib. 10. epist. 80. & 81. & 82. & lib. de viduis, & exhortat. ad virgines, & lib. 1. & 3. de virginibus, & lib. 1. ad virginem lapsam cap. 5. & priori ad Corinth. cap. 7. & 9. & in cap. 3. epistola 1. ad Timotheum, & lib. 1. officiorum cap. 50.) & præconem monasteriorum, (lib. 1. ad virginem lapsam cap. 5. 6. 8. 9. & 10. & institut. virgin. cap. 17. & de virgin. lib. 1. 2. & 3. & in psal. 36. & 1. officior. cap. 11. & lib. 6. epist. 36. & lib. 10. epist. 82. & ad virginem deuotam cap. 1. & 2.) Confirmatorem primatus S. Petri inter Apostolos in dignitate & cura Ecclesiæ & vicariatu Christi, (in cap. 6. & 9. & vltimum Lucae, & in psalm. 43. & lib. 5. de fide cap. 1. & in prioris ad Corinthios cap. 9. & posterioris cap. 11. & 12. & in epist. ad Galatas cap. 1. & lib. 4. de fide cap. 3.) Papisticum approbatorem fundatæ in S. Petro Ecclesiæ, (lib. 2. de vocat. gent. cap. 9. & lib. 4. de fide cap. 3. & in sermone 47. & 66. & 8. & 84. & in Euangel. Lucae cap. 9. & in cantico Aeterne rerum) assensorem historiæ de S. Petri Episcopatu Romano, & sub Nerone suscepto cum S. Paulo Romæ 29 Iunii Martyrio in cruce, (de sacram. lib. 4. cap. 1. & sermone 66. & in psalm. 118. octonario 21. & lib. 1. de interpellat. lobi cap. 1.) sectatorem

torem

tozem in omnibus Ecclesiæ Romanæ tanquam capitis omnium Ecclesiarum quæ errare non possit, (de sacram. lib. 4. cap. 1. & de fide lib. 4. cap. 1. & de vocat. gentium lib. 2. cap. 6. & in Lucæ cap. 9. & in 1. ad Timoth. cap. 3. & de pœnitēt. lib. 1. cap. 6. & lib. 5. Epistol. in orat. in Auxentium, & lib. 10. epist. 80. & 81. & in orat. funebri de excessu fratris) & summam tantum in controuersijs omnibus Papistam, vt pauci hactenus Lutherani & quidem admodum verecundè de mutuando fūco ex S. Ambrosij testimonijs ad nouitatis suæ pingendam obscuritatem cogitauerint.

Multò verò minùs, Pappè, confugies ad S. Hieronymum, cùm ad libros illius contra Iouinianum & Vigilantium oculos attolles, & tum in his, tum in libris alijs conspicias, sacrificari à S. Patre in cœna Deo corpus & sanguinem Christi, (lib. 1. comment. in cap. 1. ad Tit. & epist. 17. ad Marcellam cap. 2. & epist. 60. quæ est Epiphaniij, tamen versa à S. Hieronymo, & epist. 126. ad Euagrium, & epist. 128. ad Fabiolam, & epist. 150. ad Hedibiam quæst. 2. & lib. 1. & 3. contra Pelagianos, & in psal. 21. & 65. & in questionibus Hebraicis in cap. 14. Genes. & lib. 13. comment. in cap. 44. & lib. 14. cap. 46. Exzechielis, & dialogo 2. contra Luciferianos, & Apologia ad Pammachium cap. 3. & lib. 4. comment. in 26. cap. Matth.) inuocari Sanctos, & honorari maximo fructu reliquias, (contra Vigilantium, & in vita Hilarionis, & in epist. 17. ad Marcellam, & 25. ad Paulam, & 27. ad Eustochium, & homilia 3. in Cantica canticorum, & in proœmio lib. 9. commentariorum in Exzechielem, & præfatione in 2. comment. ad Ephesios) Purgatorium defendi, (lib. 1. contra Pelagianos, & lib. 2. contra Iouinianum, & lib. 4. in Esaiam cap. 10. & lib. 18. in eiusdem cap. 65. in fine, & in Exzechielis cap. 2. similiter sub finem, & in Danielis cap. 7. & in Amos cap. 7. & in Matthæum cap. 7.) Fidem solam non admitti ad iustificationem, (in epistola 27. sub finem ad Eustochium, & in cap. 26. & 55. & 66. Esaiæ, & in 29. & 31. caput Ieremiæ, & in cap. 4. Oseæ, & in psalm. 39. & in cap. 6. ad Galatas, & in cap. 2. ad Titum, & 3. ad Ephesios, & in epist. ad Philemonem) impetrari per merita nostra salutem æternam,

(in cap. 3. ad Titum, et in Zacharie cap. 8. et in 3. ad Galatas, et in 26. cap. Esaiæ ab initio, et in 35. paulo post initium, et in 33. et in 66. eiusdem, et in præfatione in 3. lib. in Ezechielem, et in eius 5. caput, et in 12. Danielis, et in 25. Matthæi, et in Aggæi cap. 1.) Virginitatem & cælibatum infinitè anteferri matrimonio, (contra Iovinianū, et in Apologia ad Pammachium, et in Epistola contra Heluidium, et passim) monasticam vitam esse perfectissimam vitam, (epist. 3. et 28. et 34. et 150. et in psal. 119. et 145.) etiam in scripturis non tradita, tamen propter Ecclesiæ consensum mereri fidem, (dialog. de Luciferianis, et in viris illustrib. de Polycrate, et epist. 28. ad Licinium) S. Petrum principem & caput fuisse Apostolorum, & super eum stabili mole fundatam Ecclesiam, (lib. 1. dialog. aduersus Pelag. et epistola 54. ad Marcellam, et lib. 3. comment. in 16. cap. Matthæi, et lib. 1. comment. in epist. ad Galat. cap. 1. et lib. 1. contra Iovinianum, et lib. 1. comment. in secundum Esaiæ, et in cap. 16. Hierem. et in cap. 4. 1. Ezechielis.) Romæ S. Petrum fuisse Episcopum & affectum martyrio, (de viris illust. in Petro, et in Marco, et in Clemente, et in Egesippo, et in 2. cap. ad Galat.) Pontifices Romanos esse S. Petri successores: & principem atque caput & purissimam Ecclesiarum esse Romanam, & non esse Catholicum qui cum illa nō sentit, (in locis proximis et epist. 8. ad Demetr. et 17. ad Marcellam, et 57. et 58. ad Damasum, et epist. 65. ad Pammachium cap. 3. et epist. 78. et in dialogo contra Luciferian. cap. 4. et 9. et in cap. 52. Esaiæ, et lib. 2. contra Rufinum cap. 4. et 8. et in præmio libri 2. ad Galat. et in epistola ad Ageruchiam) & tantum tamque rigidum monachum fuisse S. Hieronymum, ut ipse Lutherus (Tom. 5. Germ. fol. 153.) rugas & maciem & continētiam sancti viri luxuriosus stuprator rideat, & tanquam vastatorem totius Euangelij (Tom. 3. Lat. fol. 220.) & impium atque blasphemum hæreticum (ibidem fol. 175.) damnet. Id igitur cum considerabis Pape, missum facies S. Hieronymum: & antecessionē sectæ tuæ in illo non quæres: quem Lutherus ne quidē Sancti viri cognomento dignatur: magis per diabolicam detestabilem

stabilem impudētiam propter virginitatis laudationem actum esse præcipitem in infernum putat, scelestus scurra, virtutum omnium hostis & scelerum affectator.

Sed vt S. Hieronymum, sic certè, Pappè, S. Chryso-
 mum patronum sectæ non deposces: & contra nos reli-
 gionemque nostram pones. Is enim Missas magnis firma-
 mentis constabiliuit, & principium ab Apostolis duxit,
 (homilia 3. in epist. ad Philippenses, et 18. et 24. et 27. et 41. in epist.
 ad Corinth. priorem, et 26. et 83. in Matthæum, et 21. in Acta, et 3.
 in Ephes. et 5. in 2. epist. ad Timoth. et 17. in epist. ad Hebræos, et 6.
 et 61. et 66. ad populum Antiochenum, et lib. 3. et 6. de sacerdotio,
 et in Liturgia sua) transubstātiationem credidit, (homil. 60.
 ad pop. Antioch. et in Missa) mortuos Sanctos, vt mundi pro-
 tectores, tum alibi tum ad eorum cineres inuocauit, (ho-
 milia 66. ad populum Antioch. et in morali 26. homilia in cap. 12. epi-
 stolæ 2. ad Corinth. et 5. in Matthæum, et in oratione Encomiastica
 ad Principes Apostolorum, et in homilia ad duodecim Apostolos, et
 libro contra Gentiles, et in laudat. S. Ignatij, et in demonstrat. quòd
 Christus sit Deus, et oratione 2. de prouidentia, et serm. in Iuuenti-
 num et Maximum, et in Missa, et homilia 15. in secundum cap. Ge-
 nesis sub finem, et in psal. 115.) Purgatorium & orationē pro
 mortuis tanquam Apostolicas constitutiones tradidit,
 (in serm. 3. ad Philip. in morali, et homilia 59. et 69. ad pop. Antioch.
 et lib. 6. de sacerdotio ab initio, et homilia 21. in Acta, et 26. in
 Matthæum, et homil. 41. in 1. epist. ad Corinth.) fidem solam da-
 mnauit, (homilia 11. et 44. et 48. et 70. in Matth. et orat. 7. in
 caput 4. ad Hebr. et in serm. de fide, spe et charitate, et in psal. 110.
 sub finem, et serm. 7. et 11. ad Philipp. et homilia 9. in 3. cap. prioris
 ad Thessal. et 7. et præsertim homilia 8. in 2. ad Timoth.) fiduciam
 in meritis suis collocauit post Deum, & omnino cælum
 meritis conscendi, & eleemosynis condonari peccata
 docuit, (homilia 5. et 16. in Matth. et in homil. 11. in Matth. de
 lect. Euangelij vbi dictum est, Nolite esse sicut hypocritæ. et 48. in
 Ioann. et 71. et 79. ad pop. Antioch. et 17. ad Hebr. et in orat. 4. de
 prouidentia, et in psal. 111. et lib. 1. de prouidentia, et in Genesim ho-
 mil. 4. 2.

n. 42. & in epist. ad Philem. homil. 1.) virginitatem & monachatum tanquam merita magna laudibus sustulit in cælum, (lib. de virginitate, & in psal. 1. & 22. & 45. & 116. & homilia 3. de verbis Esaie Vidi Dominum, & homilia 71. in Matth. & sermone de laud. Monach. & in lib. 3. contra vituperatores vitæ monasticæ, & in libello de comparat. Regis & monachi, & in omnibus penè libris.) Scripturam non omnia complecti rã nisi, sed multa sine scripto relicta ab Apostolis in Ecclesia, iudicauit nihilominus religiosè credenda: nec dubitandum amplius si traditio mōstretur, (in homil. 4. in 2. Thess. 2. & in morali serm. 3. ad Philipens. & in orat. 26. in 1. ad Corinth. & in psal. 118. & in lib. de virginit.) Petrum Principem Apostolorum & totius Ecclesiæ pastorem constituit, cui etiam S. Paulus dederit primas, & in eo tāquam in fidei firma Petra fundari Ecclesiam. (homil. 9. & 33. & 55. in 16. & homil. 83. in 26. caput Matthæi, & in orat. Encomiastica, & in homilia in princip. Apostol. & in homil. 4. de verbis Esaie Vidi Dominum. & homilia 9. de pœnitent. & in homil. 60. & 79. ad popul. Antioch. & in psalm. 50. et in sermone contra Iudæos, gentiles et hæret. et homilia 31. in epist. ad Rom. et homilia 3. et 4. et 21. et 35. in 1. ad Corinth. et homil. 87. in 21. cap. Ioannis, & homil. 27. in Matthæi cap. 25. et epist. 7. ad Olympiam, et homil. 9. in 1. ad Thessal.) Fuisse S. Petrum primum Papam Romæ, & ibi cruci affixum capite in terram verso, 29 Iunij, sub Nerone, reliquisse successores Papas, & ista omnia per totum mundum celebrari, (in orat. Encom. et in homilia in principes Apostol. et homil. 2. et morali homilia 32. in epist. ad Rom. et homil. 10. in epist. ad Titum, et in homil. 8. in psalm. 48. et in homil. 8. in epist. ad Ephesos, et homil. 66. in 46. cap. Genes. et homil. 8. in 1. ad Corinth.) Petrum fuisse præsidem & pastorem Ecclesiarum per totum orbem terrarum à Christo constitutum, & Romanam Ecclesiam caput esse Ecclesiarum omnium, (homilia 55. in cap. 16. Matthæi, et homil. 80. ad popul. Antioch. et in epist. 1. et 2. ad Innocentium.)

An tu ergo Pappæ S. Chrysostomum tantum Papi-
stam, quem scurrile & ex mendacijs cōflatum monstrum
tuum

tuum Lutherus rabulam, & obstinatum, & appetentem
externæ gloriæ, & superbum scriptorem, (*Tom. 7. fol. 247.*
& *in epularibus nugationibus*) & libros eius ad religionem in-
fructuosos & plenissimos inanum tantum sonorum, vo-
care & vituperare sanctissimum virum maledicus vete-
rator non dubitavit.

An istum tu contra procreatorem tuum ascifces ap-
probatores erroris & patronum sectæ & socium incre-
dulitatis? & abstrahes à sententia & Ecclesia & fide, in qua
quamdiu vitæ cursum tenuit, vixit, & quam mortuus in-
tulit secum in sanctimoniam cælestem & in regionem at-
que sedem Sanctorum? Sed non facies, Pape: nondum
enim de moderatione & integritate tua desperavi.

Num igitur alium, Pape, veterum seculorum Pa-
trem cum societate cœtuque vestro consociare pappo-
que tuo ad vertiginem agglutinare vestram audes? An
S. Cyprianum, qui lutofo Luthero imbecillis & puerilis
nugator & desertor diuinæ scripturæ fuit? qui pro Missæ
sacrificio propugnauit acerrimè, (*epist. 11. & 16. & 18. & 32. &*
37. & 54. & 58. & 63. & 68. & 73. & 76. & 77. & de test. aduers. Iudæos
lib. 1. cap. 16. & 17. & in orat. domin.) qui Purgatoriū & precati-
ones sacrificiaq; pro mortuis defendit, (*epist. 52. & 66.*) qui
preces adhibitas ad Sanctos exemplo factoque suo con-
firmavit, (*epist. 5. & 57. & de stella & Magis, & de mortalitate, &*
de discipl. & habitu virginum.) qui solam fidem non recepit:
adiunxit opera & merita in nobis Spiritus sancti, (*epist. 14.*
& 18. & 20. & 25. & 37. & 52. & 55. & 56. & 57. & 60. & 77. & lib. de
vnit. Eccles. & de orat. domin. & de zelo & liuore, & de opere & elee-
mos. & de bono patiētia &c.) qui virgines & monachos ἱσαγγε-
λως vocauit, (*de discipl. & habitu virginū, & epist. 60. & 62. & 77.*
& locis plurimis alijs.) qui satisfactiones & indulgētias dila-
tauit, (*epist. 8. & 10. & 11. & 12. & 16. & 25. & 26. & 27. & 30. & 31.*
& 40. & 52. & 55. & 59. & 64. & 69. & de vnit. Eccles. & de opere
& eleemos.) qui Petrum caput Ecclesiæ, & primū Aposto-
lorum, sedisse Romæ, & super eo ædificatam Ecclesiam,

O

& qui

& qui à cathedra Petri discessionem faciunt, non esse in Ecclesia; & Romanam Ecclesiam esse Ecclesiarū omnium matricem, nec posse adulterari fidem illius demonstravit, (*epist. 40. et 45. et 52. et 55. et 57. et 69. et 70. et 71. et 75. et 76. et de vnit. Eccles. non longè à principio, et de exhortat. martyr. cap. 11.*)

An igitur Pappè rursus S. Cyprianum nominabis testem Lutheranae feditiois, quam ille detestabilem putat & totam in infernum damnat? An fortassis S. Gregorius Magnus tibi Lutheranus est? quem Lutherus os durum illud & flabellum Sathanae scriptorem superstitiosum, & à Diabolo pueriliter deceptum, & planè nullius pensi concionatorem, & inscium Euangelij Christi, & os Diaboli, & damnatum ad infernum, & errantem in satisfactione vocat: ex quo solo coniectura capi possit, à Deo Romanam Sedem subiectam execrationi, nec extitisse post S. Petrum Papam qui Euangelium Christi prædicauerit? (*Tom. 2. Germ. fol. 301. et 350. et 434. et Tom. 5. Germ. fol. 231. et 368.*) An igitur Lutheranus est, qui fidem solam reiecit? (*lib. 4. in Iobum cap. 14. et lib. 33. cap. 6. et homil. 9. et 22. super Ezechiel. et in 3. lib. in 1. Reg. cap. 4. et homil. 27. super Euangelia*) qui sacra Papistica fecit & fieri iussit, (*lib. 1. epist. 27. et lib. 4. epist. 34. et lib. 6. epist. 30. et 31. et lib. 7. Indict. 2. epist. 63. quam nota. et lib. 11. epist. 57. et in decretis suis, et in privileg. Eccles. S. Medardi, et lib. 4. dialog. cap. 58.*) qui Purgatorium maxima contentione & ex scriptura, & ex exemplis quæ acciderunt, defendit, & ipse celebrandis Missis innumeras animas ex Purgatorio liberauit, (*in primo et tertio psalmo pœnitent. et in lib. 2. in 1. Reg. cap. 3. et lib. 4. dialog. cap. 25. et 39. et passim.*) qui Sanctos inuocauit, (*lib. 2. dialog. cap. 38. et lib. 3. cap. 24. et 25. et lib. 4. epist. 34. et lib. 5. epist. 19. et in privileg. Eccles. S. Medardi.*) qui S. Petrum Apostolorū principem fuisse & caput Ecclesiae, (*homil. 18. in Ezech. et in 4. et 5. psalmo pœnitent. et in 2. parte pastoralis curæ cap. 6. et lib. 2. epist. 33. et lib. 4. epist. 30. et 32. et 38. et lib. 6. epist. 23. et 37. et lib. 9. epist. 39. et 40. et lib. 10. epist. 31.*) & habuisse à Deo mandatā totius Ecclesiae curam, (*lib. 4. epist.*

epist. 32. et lib. 7. Indict. 2. epistola 95.) & in S. Petro ædificatam
Ecclesiam, (lib. 4. epist. 32. et lib. 6. epist. 37. et lib. 11. epist. 44.) &
sedisse Romæ in Episcopatu, & ibi martyrio affectum &
humatum, edere miracula infinita per corpus & claves,
apertissimè scripsit, (lib. 1. epist. 29. et 30. et lib. 3. epist. 30. et 41.
et lib. 6. epist. 37. et 60. et lib. 11. epist. 8.) qui Romanam Eccle-
siam nominat Ecclesiam Apostolicã & B. Petri, & caput
Ecclesiarum omniũ, & supra omnes in toto mũdo prin-
cipem: quæ claves aperiendi & claudendi cælum habeat:
& in cuius solius cõmunitate sit spes veniendi in cælum:
sic vt qui ab ea diuiditur, dānetur: nec qui ab illa repulsus
est, suscipi debeat à quoquam: (lib. 1. epist. 70. et lib. 2. epist. 33.
et 69. et lib. 3. epist. 41. et lib. 4. epist. 38. et lib. 5. epist. 26. et lib. 6.
epist. 23. et 37. et lib. 7. Indict. 2. epist. 53. et 95. et lib. 10. epist. 31. et lib.
11. epist. 44. et 54. et lib. 12. epist. 6. et 31. et in lib. 1. Reg. cap. 14. et in
psalm. 5. pœnitent. in versu; Tota die &c. et in decretis et in privi-
legio Ecclesiæ S. Medardi.) qui se & Papas omnes Romanos
vicarios & successores Petri vocat: (lib. 6. epist. 60. et lib. 10.
epist. 31. et lib. 12. epist. 31. et in privilegio Ecclesiæ S. Medardi.) qui
res arduas omnes Ecclesiarum omnium voluit iudicari
Romæ: (lib. 2. epist. 46. et lib. 11. epist. 54.) qui primatum Ec-
clesiæ & præsidem se S. Petri ipse nominat: (in 1. Reg. cap. 9.
et lib. 4. epist. 51. et libro 5. epist. 60.) qui in genere Episcopos
& Patriarchas omnes Sedi Romanæ subijcit, (lib. 2. epist. 37.
et 69. et lib. 4. epist. 34. et 51. et libro 7. Indict. 2. epist. 64. et lib. 12.
epist. 31.) & in specie Patriarcham Constātinopolitanum,
(lib. 2. epist. 63. et lib. 4. epist. 38. et lib. 7. Indict. 2. epistola 63. et 64.)
Alexandrinum, (lib. 5. epist. 60. et lib. 6. epist. 37. et lib. 10. epist.
54. et lib. 11. epist. 46.) Antiochenum. (lib. 1. epist. 27. et lib. 7.
Indict. 2. epist. 47.) Hierosolymitanum, (lib. 9. epist. 40.) Qui
Concilia indicit & sine Romanæ Apostolicæ Sedis au-
thoritate & consensu valere non finit: dānat magis cūm
sine Papæ iussu coguntur: (lib. 2. epist. 33. et lib. 4. epist. 34. et
39. et lib. 6. epist. 31. et lib. 7. Indict. 2. epist. 69. et 114. et 115. et lib. 11.
epist. 8. et 10.) qui omnes excommunicat, (lib. 7. Indict. 2.
O 2
epist.

epist. 69. & in privilegio Ecclesie S. Medardi.) qui Imperatores Romanos, & Reges atque reginas Gallie & Anglie, filios & filias vocat: & omnes Ecclesiastica sua cura regit: & cui omnes paruerunt: (*lib. 5. epist. 3. & lib. 7. Indict. 2. epist. 64. & 114. & 115. & lib. 11. epist. 8. & 10. & in privilegio Ecclesie S. Medardi.)* qui sententiam suam etiam iniustam tamen metuendam esse sensit Luthero, (*Tom. 5. Germ. fol. 222. & 231.*) qui cum ista omnia faceret & crederet, tamen vniuersalis Episcopus esse non voluit: non vt pugnans secum rudissimus stipes Lutherus horribiliter mentitur, (*Tom. 8. fol. 2. 8.*) quod Papa non esset, & nomen Papæ non ferret: magis damnaret Papatum: Nec vt interpretantur discipuli Lutheri, paulò sapientiores magistro, quod pastor & rector supremus omnium Ecclesiarum & summus Pontifex esse vel dominus Apostolicus, (vt ipse S. Gregorius Romanos Papas *lib. 1. cap. 4. dialog. nominat*) & in cura sua includere totius orbis res Ecclesiasticas non vellet, vel quod simpliciter esse titulum prophanum sentiret, quem (*in lib. 4. epist. 32. & 38. & lib. 7. Indict. 1. epist. 30.*) sciebat fuisse Romano Pontifici à concilio sancto Chalcedonensi oblatum: sed vt ipse sensum suum explicat, quod metueret, ne sub ista voce totus honor officij Episcopalis, in Pontificem solum conferri & ceteris Episcopis omnibus detrahi: eoque cum Papa cadit, ruere tota Ecclesia: & ne qui vniuersalis dicitur, solus Episcopus esse (*lib. 4. epist. 32. & 34. & 36. & 38.*) videretur. Eam igitur vocis intelligentiam solam refugiebat S. Gregorius: rem à nobis per vocabulum significatam non negabat, vt miser Hunnius delirat: qui ista eadem loca vt cæcus sine aspectione librorum apponit: sed epistolarum & librorum numerum non recte notat, & quod *lib. 6. epist. 39. vel 80. traditur, refert ad 83. epistolam libri quarti: & similiter epistolam libri 6. reijcit ad librum septimum: insanus questionarius.* Sed sic non sensit S. Gregorius: ipse quid vellet, omnibus locis explanauit: tantum singularitatem Episcopatus horruit:

ruit: vt Ecclesia vniuersalis & vna & sola est, sic Episcopus vniuersalis & vnus & solus esse nō voluit: ramen gubernationem omnium Ecclesiarū retinuit & primatum exercuit, & Petri omnium Ecclesiarum totius orbis pastoris (*lib. 4. epist. 32.*) vicarius & successor fuit: fecit in regendis Ecclesijs omnia, quæ facit hodie Pontifex.

An igitur adhuc, Pape, Lutheranus est S. Gregorius? aut si is non est, an erit S. Dionysius? S. Ignatius? S. Iustinus? S. Irenæus? Clemens Alexandrinus? Cyrillus? Nazianzenus? Basilius? Hilarius? Nyssenus? Epiphanius? Athanasius? Theodoretus? Eusebius? Damascenus? Theophylactus? Optatus? Fulgentius? Lyrinēsis? an erit vllus istorum vel omnium Patrum Pape? An erit Tertullianus? Origenes?

Sed delige Pape, si potes, vnum: & nomina nobis si audes; si hilarare cœtum tuum, si indumento vetustatis cohonestare sectam cupis: si non videri vis affectator nouæ & recentis & per quindecim ætates, quàm longè lateque gentium omnium & terrarum orbis patet, & quousque aures & oculi & calami hominum proficisci potuerunt, inauditæ & nulla mortalium memoria consecratæ sententiæ. Delige igitur, quos commodum est: & ex illis per extremam arrogātiā recita contra nos testimonia, quæ Centuriatores, & Exabbas & VVirtenbergensium prædicatorum sodalitas, detracta de S. Patrum pulchritudine polluerunt falsitatibus, & inquinarunt mendacijs, & fœdarunt corruptelis. Tamen recita de sola fide quadraginta sex Patres, vt fecerunt Tubingenses: dissimulans interim, sanctos viros cū solam fidem nominant, non ad vnicam illam solitariam virtutem quæ cōtra charitatem ac spem distinguitur, sed vel ad totam respicere religionis cōplexionem, quam per fidei nomenclaturam significant, vel ad fidem cum charitate & spe coniunctam & testatā operibus. Sed tenta Pape: obijce nobis aliquid de sola fide: de vbiquitate: de omnibus. Delige vnum

vel sexcentos Patres. Quemcunque tamen de toto isto sanctissimo veterum Patrum & Martyrum concilio produces: quisquis erit, si tamen erit aliquis: ego statim non tantum comonstrabo, non semper nec in omnibus sentire vobiscum: sed siam audacior: progrediar longius: duo alia ostendam: & nisi faciam, pariar, vt me vicissim vestris maledictis, & conuitijs & contumelijs tanquam conucleratum hominem configatis publicè. Duo igitur de Sanctis Patribus omnibus ostendam: audi Pape. Primum, in capite nullo, in quo bellum nobis Lutherus perduellis & Apostata Christi fecit, in periodo nulla, in litera nulla, iustificationis, inuocationis Sanctorum, Missæ, oblationis pro viuis & mortuis, calibatus, vitæ Monasticæ, primatus Papæ, Purgatorij, meritorum, salutis per opera & similia, & ne quidem in specie vna Cœnæ congruere vobiscum & cum seditionibus vestris, in eum sensum, in quem vos spectatis, Patrem vllum, cuius libri & in libris consignatæ sententiæ ad nos profluxerunt: vel cuius etiam solum nomen perlatum ad nos fuit. Secundò, nullum esse positum inter nos in controuersia religionis fideique Christianæ nostræ caput, nullam periodum, nullam lineam, vocem nullam, quam S. Patrum aliquis vel contra nos damnauerit, vel non expressè pro nobis testimonio comprobauerit iudicioque suo. Illa duo, Pape, contra te & contra tuos turbulentos omnes ciues sub estimationis honestatisque meæ periculo defendam publicè in colloquijs vel scriptionibus publicis: coram tuo, coram omnium Electorum & Principum senatu, ante conspectum Imperatoris, coram Angelis & Deo: & sic defendam, vt vniuersus mundus nouitatem sit vestram & insaniam & exilitatem apertis oculis aspectaturus.

Fecissem iam statim, nisi Epistolæ modus prohiberet: vel si scirem an adhuc aliquem pudor te tuus sineret nominare Patrem, assensorem sectæ vestræ, & tum quem deligere de infinita multitudine sanctorum hominum cogitares.

gitares. Tamen quod hoc loco de S. Augustino, S. Ambrosio, S. Hieronymo, S. Chryostomo, S. Cypriano, & S. Gregorio ascripsi: idem multò fusiùs de omnibus antiquis Patribus & singulariter de illo quem tu post adhibitum delectum propones, clarissimè commōstrabo: non de paucis capitibus sed de omnibus, & secundum duos istos modos quos ipse mihi libens circumieci. Age igitur Pappè, intende acumen studiumque tuum: si seriò existimas nouam esse religionem nostram & restare vobis aliquid etiam minimi & extremi subsidij in S. Patrum Ecclesia: appare in publico: siste aliquem quem aptissimum esse putas: vel si non potes, desine mundum: desine Germaniam: desine recuperatas pretioso Christi sanguine miseris ciuium tuorum animas ludificare diutius: desine perdere conscientiam tuam: confitere magis nullum fuisse per omnia retrò secula veterem Patrem, qui patrocinium vobis contra nos accommodet: qui in minimo vobiscum congruat: restare magis & clama, Pappè, vos non magis Papæ Romani quàm vetustatis totius & Patrum atque Martyrum omnium in fide & ceremonijs esse capitales hostes, & iniuriam fecisse tandiu Catholicis, & illusisse mundo, quòd sub sanctorum hominum integumentis occultaretis malitiam vestram, & obnuberetis turpitudinem. Id fac, & laudabimus etiam in hæretico virtutis scintillas & reliquias pudoris.

Quod verò de antiquissimis Patribus dixi: id æquè sentio de Patribus posterioribus, qui infecuri vitam Gregorij Magni sunt, cum iam infixæ radicibus maximis & tracta pacem à Tyrannis & hæreticis Ecclesia liberius floret, & Christi se fides, quam vos Antichristo perditur homines ascribitis, longissimè proferret. Sed vt puto, si in Magistri Lutheri disciplina persistes, & si diuortium ab illo non facies, nullum appellabis post Gregorium: post quem mentitur mendaciorū mancipium Lutherus tuus inundasse fractis foribus & impedimētis omnibus in Ecclesiam

clesiam Antichristum, cum prius quoquo modo repagulis sanctorum hominum teneretur magis inclusus in lateribus. Nullum enim impudens vir post S. Gregorium nobis relinquit Romanum Episcopum, nullum purum scriptorem: ceteros Ecclesie Romanae rectores nominat, Papas (*Tom. 4. Latino fol. 721. & 8. Germ. fol. 218.*) & scriptores, administratos Antichristi imperitissimus rerum & verborum truncus: quasi Papa non esset Episcopus, & non omnes Episcopi veteres, praesertim per Graciam, diu ante S. Gregorij aetatem istud cognomentum vsurpassent.

Verum si fortassis, Pappo, malitiam sociorum imitari mallet, quam perfidiam Praeceptoris, & colliberet de recentioribus Patribus apponere testem: ut fecit Herbrandus, hostis Herbrandus fidei ruborisque sui, & ut fecit restator falsitatis deformis Illyricus, & nuper Exabbas Blavvbeurensis lametabilis non scriptor sed alienorum mendaciorum sine iudicio tam incircumspectus compilator: ut in ponendis authoribus & locis tantum in Centuriatorum fide male credulus Lutheranus conquiescat: nullum ipse in authorum libris locum perlustrat: id idem, inquam, si tibi placeret, Pappo: dolerem primum impudentiam tuam: deinde si tu iacturam facere verecundiae tuae constituisses, gauderem plurimum, tandem appellam miseriam tuam, ad illos in ecclesiam vestram cooptandos, quos maximos fuisse Papistas & sententiae nostrae profeminatores, & vos eoque magnis clamoribus contendistis, & si iam negaretis, conscientiae vos vestrae & mortalium omnium conuincerent.

Tamen si vis, nomina aliquem: nomina Bernhardum sanctum illud caput, fulmen in Lutheranam delirationem, & singulare fidei nostrae monumentum. Nomina igitur, oblitus conscientiae & rationis humanae: nomina per summam inuerecundiam. An is verò Lutheranus esse potuit, qui Missam vsque ad spiritum extremum fecit, & in ea sacrificium & transubstantiationem & vnam speciem

ciem constanter collaudauit? (*epist. 69. & 190. & in vita Malachie, & in vita ipsius S. Bernhardi, & in sermo. de S. Nicolao, & passim.*) qui S. Mariam matrem misericordiae & Reginam cæli, & viuificatricem hominum nominauit, & eam cum omnibus Sanctis inuocandam censuit & inuocauit, (*homilia 2. & 4. super Missus est, & ibidem in conclusione: & in serm. 5. in festo omnium Sanctorum, & serm. in festo S. Nicolai, & in obitu Flumberti monachi.*) qui per S. Mariam contritum caput serpentis esse sensit, (*homilia 2. super Missus est. & de modo bene uiuendi serm. 29.*) qui Purgatorium & orationis pro mortuis efficacitatem credidit, (*serm. 65. super Cantica, & in vita Malachie, & serm. 3. de S. Andrea, & serm. de S. Nicolao.*) qui solam fidem à iustificatione & salute remouit, (*serm. 1. de modo bene uiuendi, & 24. & 25. super Cantica, & 3. in vigilia Natiuitatis Domini, & epist. 77. quam nota. & serm. 3. de S. Andrea, & 10. de cœna Domini.*) qui in meritis nostris tãquam nostris non glorandum; tamen confidendum esse uoluit, & merita nostra ad salutem æternam adhibuit, (*serm. ad milites templi cap. 11. & serm. 6. & 11. de cœna Domini, & de conuersione ad clericos cap. 15. & 17. & 66. super Cantica, & lib. de gratia & lib. arbitrio, & serm. de modo bene uiuendi 20.*) qui Papam Romanum omnibus Apostolis præter Petrũ anteponebat, & principem domus Dei, & vicarium Christi, & vniuersæ Ecclesiæ rectorem & pastorem, & potestatem Petrum, & vñctionem Christum & hæredem Apostolorum vocat, (*epist. 131. & 183. & 237. & 239. & 242. & lib. 3. de confide. cap. 7. & 8. & serm. 3. de fragmentis, & serm. de S. Petro & Paulo.*) qui monachus fuit, & vitam monasticam supra cælos in Angelorum societatem & sanctimoniam intulit & pro secundo baptismo habuit, (*de dispens. cap. 22. & epist. ad fratres de monte Dei, & homilia de duobus discipulis, & serm. 20. & 21. de modo bene uiuendi.*) qui denique imaginẽ & simulacrum Lutheri Henricum hæreticũ & Apostatam monachum, cum eadem quæ Lutherus (sed non omnia) in fide nostra vilis scurra reprehenderet, & orationes atque oblationes

P nes

nes pro mortuis, Sanctorum inuocationes, fidelium peregrinationes, Chrismatis & olei consecrationes, & alias Ecclesiasticas constitutiones rideret, fregit auctoritate, & repressit miraculis, & confutauit argumentis: nec vlllo loco consistere passus, tam diu perquisiuit, donec in carcerem detrusus, libidinosus stuprator errores in vacuum aërem & animam in infernum immitteret, (*lib. 3. in vita S. Bernhardi cap. 5. & epist. 240. & serm. 66. in Cantica.*)

Et quid Pape? an tu virum Sanctum facies Lutheranum? cōtra præceptores & magistros tuos? qui in libro, in quo causas recusati Tridētini Concilij comminiscuntur, abusi maximorum & optimorum Principum dignitatibus & nominibus, tum totū Papatum criminandum sub libidinem & calumniam vnus Iuristæ subiecerunt, tum sanctum virū Bernhardum; ignari quidem in quem conuitium iacerent, tamen (*fol. Germa. editionis 257.*) architectum verborum, quæ scripta à S. Bernhardo in capite 8. secundi libri de consideratione sunt, nominarunt impudentem scriptorem Pontificium, os quod loquitur grandia & mirabilia contra Deum deorum: aduersarium qui extollitur supra id quod Deus dicitur: abutentem Dei nomine & cōmutantem Papam in Idolum: pugnantem cum scriptura, & simpliciter corruptorem honoris diuini & prædicatorem Antichristi. Cum horum igitur libidine, quomodo audacia tua consistet? & quem illi clamant fuisse mancipium & laudatorem Antichristi, an tu seruum Christi & ciuem cæli constitues? & damnabis iudiciū & patefacies mendacia sectæ tuæ? Et vt honori tuo parcam, tantum Papiſtam, & tantum fidei nostræ Sydus, qui in re nulla cū Luthero consensit, & dissensit in omnibus, & hostis Lutheri in persona Henrici Monachi iuratus fuit: an quispiam sic honorem suum in contemptionem proiecit, vt ad Lutheranos contra conscientiam, contra perspicuitatem veritatis, contra veterum Luthe-
ranorum

ranorum publicam & auctoritate Principum vestitam sententiam, ascribat? quem mentitur Lutherus damnasse in mortis aditu monasticam vitam & resipuisse ab erroribus. Aegrotus aliquando sed diu antemortem vocem pulcherrimam emisit S. Bernhardus: confidere se ad cælum capeffendum in Christi meritis: tamen sua profluentia ex Christi dono non infirmauit: non negauit: magis dilatauit: & deinde cum valetudinem recepisset & vitæ cursum longiùs produceret, nihil vnquam in priori fide correxit: à monastica vita & à Catholica publica religione & à parandis multis ad regnum cælorum meritis transuersum vnguem non discessit: nihil intermisit quod ad Papæ religionem exemplo suo illustrandam & argumentis deuinciendâ & defendendam sanguine pertineret: cuius nos ductu & disciplina credimus omnia, quæ contra Lutheranos credimus: & si Bernhardus Papista non fuit, ne nos quidem sumus, qui complexionem fidei ab ipso traditam sequimur omnes.

Sed excudi iam & proferri in publicum confessionem S. Bernhardi iubeo: in qua quid S. Bernhardus de fide sentiat, & quanta Lutheranos & quàm incredibilis sit in mentiendo petulantia & effrænatio: isto vno exemplo in clarissimo lumine ponetur.

Quod verò de sancto sum Bernhardo contestatus, idem de reliquis omnibus posteriorum annorum Patribus est verissimum, de S. Vdalrico, Giselberto, Ansberto, Radulfo, Smaragdo, Bernone, Algero, Brunone, Damiano, Lanfranco, Anselmo, Honorio, Hugone, Ruperto Cluniacensi & alijs. Papistæ fuerunt omnes: Missarum, inuocationis Sanctorum, purgatorij, orationis pro mortuis, operum, meritorum, formatæ fidei, transubstantiationis, primatus Petri, & Hierarchiæ ecclesiasticæ pontificiæ defensores grauissimi: hostes totius Lutheranismi & Vbiquitatis & consideratæ sine charitate solius fidei: qui omnes nostram secuti religionem, in controuersijs à

Luthero suscitatis proximi nobis accedunt: & si quando, quod præsertim Ruperto contigit, dissentiunt à nobis, tamen Lutheranam causam subleuant nunquam: semper dissident à Luthero: & illius nouitates & supra religionis condemnant. Totum bellum, Pape, nostrum deleueris, si quod Catalogus testium vanitatis, & insani Centuriatores, & horum ridiculus simius Exabbas Blavvbeurenensis per extremam desperationem de Patribus illis mentiuntur, tu testimonio vno perspicuum facies: & fuisse contra nos fidemque nostram testes veritatis & ciues Academiae Lutheranae, & socios fornicationis vestrae comonestes. Attenta Pape: periclitare quid possis: Ne specta pudorem tuum: nomina Lutheranorum ex illis aliquem: non qui in omnibus sed qui in vna re, de qua quidem vobiscum belligeramus, stet à vobis contra nos.

Tamen, inquit, S. Vlricus Augustanus Episcopus celibatum sacerdotum damnauit, & Nicolaum Papam tanquam virum inconsideratum & lupum ouiarum Christi & Hæreticum flagello liberrimæ linguæ in Epistola grauissimè verberauit. Falsum est, Pape: centuplicatum falsum: Mendacium est Lutheranorum pinguisimum Epistola S. Huldrici, confictum ad fulciendam ruinam sectæ & ad tuendam sacerdotum procacitatem. Sed examinemus parum Epistolam, turpitudinem Lutheranorum: non ad aperiendam falsitatem fabulæ, quæ in omnium oculis & in clarissima luce meridiana versatur: sed ad ridendam tantum immoderatam vestram mentiendi & fingendi licentiam. Primum Anno 21 (*Tom. 1. German. fol. 389.*) placebat Luthero S. Vlrici Epistola: tamen subdubitabat, nec subsidium in ea constituebat: Deinde aliquandiu intermissa & relicta in tenebris, rursus sistitur ante hominum oculos Anno 1550: tum cum nugatoriam Antilogiam VVeissenburgius aliquis in publicum referret, erat sine dubio Sancti Vlrici & inuenta in bibliotheca oppidi Veteris-aque in Holandia: nimirum quod præuideret

uideret author, firmiora esse mendacia, nec ita subito refutari, quæ ex longissimis & vltimis regionibus petuntur. Deinde Anno 1552 Funcius ex Roberto Barns Anglo calumniatore hæretico, fabulam repetit: & duabus vanitatibus amplificat: addit enim sub huius Papæ gubernatione COEPISSE COGI ad cælibatū sacerdotes: & Vlricum Episcopum resistuisse aliquandiu Papam ne mandatum exequeretur: falsissimè omnia. Rursus Anno 56 recudit Epistolam Flacius in Catalogo stultitiæ suæ, & extare confirmat in vetustis membranaceis libris: oblitus quid mendacij socius ante se nuper admodum enunciasset publicè. Tamen & VVeissenburgius & Flacius & Funcius Sancti Vlrici vel Huldrici, qui ante annos tum 700 vitam tenuisset, Augustani Episcopi epistolam esse, contendebant pugnaciter: & priores duo simili exemplo in capite Epistolæ, quasi de veteri libro præponebāt, esse illam rescriptionem Sancti Huldrici Episcopi Augustensis, in qua Nicolao Papæ de continentia Clericorum non iuste sed impiè: non canonicè sed indiscretè tractanti, responderit: & vt melius placeret fabula, falsum ex Pio II. Aenea Syluiò testimonium, vtrinque sed inconstanter appingūt: VVeisseburgius enim de S. Vlrico Augustæ Patrono, qui Papam de concubinis arguerit: prorsus vt in postrema Basiliensi editione Syluij librorum legitur: Flacius verò de eodem S. Vlrico Augustano Episcopo, qui Papæ cælibatum promouenti resistit, loqui Aeneam Syluium tradit. Sed non est idem, arguere Papam de concubinis, & resistere Papæ promouenti cælibatum: nec qui concubinas damnat, tollit cælibatum: nisi Flacius concubinas & vxores eodem loco habuit. Tamen postea cum animū per historiam circumferret Flacius, impudentiā & deformitatem mendacij aspexit ipse: cum nullus occurreret Nicolaus Papa, qui cum S. Vlrico vel iuvene vel sene cōmoratus in vita fuisset: sed primus Nicolaus viginti tribus annis, priusquam S. Vlricus vita-

lem primum spiritum hauriret, mortem oppetiuisset: secundus verò Nicolaus ad dignitatem Pontificiam elatus Anno 1058 fuisset, cum S. Vlricus ante annos octoginta quinque vitam deposuisset. Sanctus enim Vlricus Augustanus Episcopus testimonio antiquissimi libri (qui non in Holandia sed in Augia maiore prope Constantiam in omnium oculis asseruatur, scriptus ab ipso authore Bernone Augiensi Abbate, qui viuens puer S. Vlrici memoriam recordari potuit, & Anno 1020 in magna nominis celebritate vixit) mortuus est Anno 973, 4. Non. Iulij, ætatis suæ 83. ordinationis verò, 50: de quo qui dubitat, refutabitur inspectione vetustissimi libri cum ad me veniet, & autoritate Bernonis, quem Exabbas in Academia Christi & in cælo collocat & cum Lutheranis coniungit. Sed tamen si turpitudinem figmenti videret Flacius: tamen errorem confiteri, vir factus ad mentiendū, non voluit: potiùs primùm Anno 1562 in Centuria sexta (fol. 388.) Vdalricum sine ascriptione Sancti, authorem Epistolæ nominavit: deinde cum in mendacio turpiter inuolutus & constrictus esset, perruptis omnibus pudoris claustris, accumulandū mendacio veteri mendacium nouū esse iudicauit, & Anno 1565 in Centuria nona (fol. 540.) non iam S. Vdalricum vel quemcūque Vdalricum sed alium Huldricum antecessorem S. Vlrici, Episcopum eiusdem loci scriptorem Epistolæ facit: & Vdalricum ab Hulderico discriminat: dissimulans interim quid & hactenus à se & VVeissenburgio & Hedione & Syluio tum creditum, tum in multis libris consignatum & veteri Epistolæ tanquam πρόγραμμα præmissum de membranaceis libris & Holandico volumine fuisset: quæ omnia veterior silentio contextit, nec Epistolam ampliùs totam vlllo loco Centuriarum apparere sinivit (cuius suppudere oblitum omnis pudoris hominem propter clarissimum historiarum lumen cœpit) sed breuem summam Epistolæ timidè adumbrat: epistolam ipsam intermittit. Verùm
cæcu-

cæcutiens Grynæus, Basiliensis declamator, paruifaciens in quas angustias Flacium sodalem lumen veritatis contrufiffet adhuc Anno 1569 post correctū à Flacio somnium, defendit in vasta confusione quam hæreticus ὀρθοδοξο-γραφα scripta Patrū vocat: Epistolam esse S. Vlrici, & missam ad Nicolaum Papam, & inde ex vnus Vlrici persona cognosci quid de cælibatu pij tum quidam viri senserint: in quibus tam paucis verbis & tres exhalauit in vno spiritu falsitates, & tertiam de suis vberibus grauidatam & extractam ex aluo vanitatis magna piorum accessione dilatauit: vir alioquin historiarum nō imperitus sed coactus à nuditate sectæ: & quòd pudendum esse putaret, deserri fabulam tāto triumpho & tot librorum veterum splendore propositam, & tot asseuerationibus suspensam ante oculos hominum.

Quid cogitas, Pappè? cū ista tecum pro consideratione tua perpendis? Sed non sunt omnia, Pappè: Aures attende, & damnabis Lutheranos tuos tam turpis fabulæ tam turpes actores. Vt mendaciū Flacius retineret, Huldricum, Episcopum alium Augustanum ante VVitgarium substituit sine vllis tabulis: sine libris: sine vlllo documento vetustatis: cōtra literas: contra monumenta: contra signa omnia Augustanæ Ecclesiæ & veterum scriptorum: nullo alio vsus ad probandum adiumento, nisi quòd Epistola illa fictitia Huldrici Episcopi Augustani nomen præ se ferret, eoque talis aliquis ista ætate, quicquid tabulæ & libri loquerētur, fuisse deberet. O cælum, ô terra: ad sustinendam mendacem Epistolam intrudi in Episcoporum ordinem Huldricum qui nunquam fuerit: & fuisse nec oculis, nec auribus, nec vlllo sensu, nec traditione, nec scripture cognosci possit? Vtrūm rectiùs fecisset, Pappè, Flacius, si quia talis Episcopus nullus vel in libris recitatur vel in tumulis inscribitur, negasset veram esse Epistolam cum tempore non congruentem? An quòd contra apertissimam veritatem Epistolam defendit

fendit & nouum hominem per præstigias creauit, nõ creatum à Deo? Annales Augustani Episcopũ Huldricum ante S. Vdalricum non recitant: libri nulli meminerũt: tabulæ publicæ nullæ significãt. De Vdelmanno Episcopo loquuntur, qui ipse post ætatem Nicolai Papæ administrauerit Episcopatum. Sed fuerit Huldricus Episcopus Augustanus: & fuerit ante S. Vlrimum, tempore Nicolai Papæ primi: Tamen Epistola istius Huldrici non esset. Est enim in inscriptione Epistolæ: fuisse Sanctum Vlrimum: & Syluius in editione postrema idem ascriptione testimonij sui & nuncupatione S. Vlrimum, Patroni vrbs Augustanæ comprobatur: & sic habent libri vetusti Flacij, & liber Holandicus VVeissenburgij & Anglicus Roberti: nisi omnes turpissimè in publico totius mundi theatro contra conscientiam cõmentum sunt tam tetrum, tamque foedum mendacium. Vel igitur Syluius & Flacius & VVeissenburgius, & libri omnes membranacei vetusti & Holandici, & inscriptiones Epistolæ & alia plura vanissima sunt, plena turpissime fraudis, vel S. Vdalricus & non Huldricus alius, tamen si fuisset alius, Epistolam dictauit: eoque magis, quod in Epistola Vlrimum ille fictitius monachum se nominat, cum se scribit & omnes viros ordinis sui venturos subsidio Papæ ad cõtinendos monachos in castitatis iurato voto. Omnino igitur S. Vlrimum vel Vdalricus Epistolam scripsit & non alter senior Huldricus, qui monachus non fuit: si tamen aliquis Huldricus, Episcopus Augustanus scripsit. Atqui rursus S. Vlrimum author Epistolæ esse nõ potest per ætatem temporis quæ Nicolaum Papam nullũ admittit: & quia in vniuersum scriptores omnes annalium & Berno Abbas noster, qui res omnes S. Vlrimum fusissimè tractauit, & vitæ Sanctorum, & libri & chartæ omnes per totam Germaniam, in qua S. Vlrimum totam ætatem egit, istius rei mentionem intermittunt & ne quidem per literam vnã inuaniunt: magis & cultorem Pontificum & Papistam maximum fuisse de-

clerant.

clarant. Nec ruditas & stultitia literarum in S. Vlricum conueniunt; qui vir religiosus nunquam Syluestro Pape per mendaciū affinxisset, quasi Syluester iussisset vt vxor Episcopi benediceretur à Sacerdote; quod Syluester nunquam ne quidem dormiens cogitauit: voluit tantū vt vxor Presbyteri, si quam habuit, vna & legitima esset, & intercedente sacerdotis benedictione in manū cum marito conuenisset. Deprauatio illa S. viri non est: est Hutteni, vel Flacij, vel alterius Lutherani. Nec sanctus vir regulas Clericorum & Canonem Apostolicum in alienam sententiam deflexisset: nec mutilasset Paphnutij in Concilio Niceno emissam sententiam: nec tetrum mendacium finxisset contra S. Gregorium Magnum: quo nescio an turpius in omnium nugatorum libris mendacium extet; non traditum à scriptore, non contestatū libro, non consentaneum veritati; ne quidem in communi opinione hominum. Quis enim vnquam de viuario S. Gregorij literam vnā duxit? verbum vnum exarauit? indicium vnum reliquit? vel authorem esse cęlibatus S. Gregorium? vel sex millia capitum infantum cepisse vna piscatione? vel postea tam fœdo exemplo deterritum, mutasse priorem legem & permisisse matrimonij vsum sacerdotibus? Quis diabolus? quis scurra? quis nebulo tantum mendacium superiori parētum nostrorum memoria eruçtasset vnquam? Legem nullam S. Gregorius de cęlibatu nisi Subdiaconis Siciliae imposuit, quos cōmunicum reliquis Ecclesie Romanae subdiaconis vinculo voluit contineri. Illam igitur legem sustulit, si vllam de nuptijs sustulit: & ex illa lege tot sunt factæ cades. At primum quo testimonio? Deinde quomodo tam pauci Siciliae Subdiaconi tam exiguo tēporis interuallo tot millia infantum procrearunt? & quomodo in vnum omnia viuarium coniecta? & quomodo Romam ex Sicilia perlata sunt? & vnde cōstat, fuisse ex Subdiaconis susceptos? Rursus adnumeremus omnes Clericos, Diaconos, Presbyteros.

Q

sbyte-

sbyteros, Episcopos: tamen quia viuariū vnò loco fuit, necesse est infantes nullos nisi isto loco natos, vbi viuarium erat, proiectos fuisse in viuarium: nisi fortassis in toto terrarum orbe infantes omnes Sacerdotum iugulati & comportati in istum vnum locum sunt. At quanta est hæc absurditas? & quàm mōstrosa? Sumamus igitur Romam & ibi fingamus viuarium amplissimum; eoque loco suspicemur demersos infantes. Sed iterum primū, si à Sicilia Subdiaconis propagatio & occidio liberorum fluxit, quomodo pauca supra Sicilia compleuerunt lacum Romanum tot millibus infantum? interiecta tanta intercapedine loci? Deinde quomodo viuariū sex milia corporum sic cōplecti & tegere potuit, vt tanto tempore indicium nullum sentiretur? Si enim vno loco iniecta fuerunt, quare cumolata non venerunt in conspectum? vel si diuersis locis sparserunt qui iniecerunt, quomodo fieri dispersio potuit? Aut vnde sciebant ijs locis, vbi suos infantes occultabant, non fuisse prius suffocatos alios? Quid corpora mortuorum humi figebat, quò minus in altum attollerentur? Et quia tot capita abstracta à corporibus reperiebantur, quanto & quàm longinquo tēpore isthic iacuerunt, vt putrescerent corpora & auulsa restarent sola capita? Et vbi tandem illud viuarium, vel Romæ est vel in Sicilia? quò tot infantes & tam impunè conferri potuerūt? & quod tot corpora complexu ambituque suo recepit? Præterea quomodo omnes puerperæ accurrerūt ad istum vnum lacum? aut si non tantum isto sed etiam alijs viuarijs & in Tybri & profluentibus cæteris similiter sacerdotum concubinæ, perdiderūt foetus: quàm innumerabilis summa & quàm infinitorum millium infantum nascetur? tantoque magis, si non omnes sunt infantes ab omnibus matribus necati: si multi superfuerunt: & tum rursus: quot concubinæ sacerdotum occultæ? quot clandestina supra? Adhuc quod superius dixi, vnde agnoscebantur capita? quo indicio sci-
ebantur

ebantur esse ex concubitu sacerdotum? An coronas gestabant & rasuras, vt essent similia patrum? cur nō erant laicorum? principum? nobilium? ciuium? rusticorum? & quod est maximum, vnde primū, cuius libri fide, cuius authoris monimento suscepta & propagata illa fabula fuit? Quare nec in Gregorio Magno, nec in Diacono copioso scriptore, qui res minimas, gestas à S. Viro, literis mandauit, verbum vnum de re tanta in libris omnibus relictū fuit? præsertim si Gregorius legem suam damnauit? & matrimonium liberum Sacerdotibus permisit? Id enim extremum complementū est vanissimi figmenti. At quando S. Vir abrogauit legem? quando indulsit Clericis matrimonium? Primū enim tantū Subdiaconos ad nuptias Pater Sanctus admiserit, quos solos ab vxorum cōplexu remouerat: sed tum, vnde sciebat culpam tantū hærere in Subdiaconis? nullum esse periculum à Diaconis, Sacerdotibus & Episcopis? & vnde præcognoscebat illos vri, cæteros non vri? Et cur, si omnes vrebantur, non omnes ad fruendam communem libertatem matrimonij & ad participandam S. Pauli communem sententiam veniebant? Iterum in vniuersali causa quæ omnes attingebat, omnibus potestatem fecerit nubendi Magnus Gregorius. At quando cōtigit? sancta erit secta Lutherana, & totum bellum nostrum confeceris, Pape, si post omnem adhibitam industriam, post percursum omnes libros particulam vnā tantam & tam immensi mendacij vno testimonio non ad veritatem sed ad similitudinem veri & ad inanem probabilitatem confirmabis. Anno vno priusquā moreretur Sanctus Pater, in Epistolis duabus, vna ad Catulum Romanum & Victorem, altera ad Chrysantum Episcopum Spoletanum, summo adhuc studio sub pœna abdicationis à societate Christiana, interdixit mulieres cum Sacerdotibus & cum illis qui sacros ordines suscepissent, habitare: quod se nulla ratione ne quidem audire posse grauissime con-

testatur: Quando igitur nouauit legem? quādo antiquauit priorem sententiam? quando sponfos & maritos esse iussit Sacerdotes? Quando profecta ex faucibus uiri sancti vox illa fuit, Melius esse nubere quā mortis occasionem prābere? quo testimonio? tempore? loco? Fortassis rem tantū momenti, & tam noui in Ecclesia exempli nemo retulit in annales? nemo prodidit literis? nō ipse Gregorius? non ipse Diaconus explanator uitæ illius? nullus Theologus? nullus rerum gestarum scriptor & propagator historiārum? Fortassis ita clam ista omnia acciderunt; infantum occisio: mutatio legis: concessio matrimonij: ut nec ipse Pater Gregorius, nec quisquam mortalium vel audiret vel cognosceret. Sed tum unde per quas coniecturas hausit & per quas latebras perspexit personatus Huldricus, qui annis ducentis quinquaginta quatuor ad minimum, postquam S. Gregorius ex hac uita sublatus in cælum fuit, Epistolam ad Nicolaum Papam scribere debuit? O somnia. Sed tamen, Pape, quia spem uictorię in huius fabulæ triumpho collocauimus; excita tuos: ipse congrega vim uniuersam intelligentię memorięque tuę: an unum istorum adumbrari pigmento & conuestiri probabilitatis amictu possit.

Tantum uerò figmentum, tanta mendacia, tantas uanitates, nec ille Huldricus qui solem nusquam aspexit, nec S. Vdalricus noster scripsit unquam: nō finit illorum sanctimonia: nō permittit ætatis puritas: nec tantus asinus alter eorum fuit, ut cum in genere concedendū concubitum omnibus hominibus, quos flāma carnis adurit, commonstrasset, postea ab ista generis complexione remoueret monachos: Scribit enim author Epistolę, quam unusquisque secundum Apostolum uxorem suam habere debeat: & præstabilius sit nubere quā uiri: tamen non subijci sub istam regulam monachos & qui iurarunt continentiam: At cur? An enim monachi & uoto obstricti non uiruntur? & tum cur nubere nō debent?

Et ubi

Et ubi excipiuntur in S. Pauli scriptura monachi? An vniuersalis S. Pauli sententia nō est? sed tum cur obligantur Sacerdotes? si quidam vxores habere non possunt, cur inter illos aliquos non includimus sacerdotes? cur ex puris particularibus infertur, Sacerdotes qui flammam intus vrentem sentiunt, coniungendos esse nuptijs cum mulieribus? non esse Monachos? Tantus igitur truncus vel Huldricus ille qui nec vixit, nec mortuus vnquā fuit, vel S. Vdalricus noster non fuit: nec illa Epistola attribui viro intelligenti potest: Fabula est: monstrum est: portentum est: maius quā in Africa natum & in Luciani narrationibus educatum excultumque fuit: quādiu cælum quotidianæ conuersionis circum terram cursum tenuit: nec patrocinator fabulosum Holandicę bibliothecę adiuuentū: cū ne quidem existimari queat, quemadmodū ex omnibus bibliothecis Germaniæ exacta Epistola per Rhenum in Holandiam profluxerit: interim peregrinata per annos sexcentos ab omni hominum recordatione & sensu. Nihil igitur bibliotheca oppidi veteris: nihil libri membranacei in quibus Flacius fabulam reperit, dissidens à socio suo: nihil inscriptio literarum, quę iam ab ipsis authoribus negatur: nihil ista omnia valent ad veritatem conciliandam mendaci & cum ipsa natura communiq̄ sensu pugnanti Epistolę: ne quidem si repertum esse & non fabricatum ab hæeretico cōstaret. Reperiuntur enim eodem modo Nicodemi & Andreae & Thomę Euangelia: & multi libri falsò ascripti authoribus: & fabulę AEsopi: & Alcoranus: quibus tamen propterea non habetur fides. Nec AENEÆ nos Syluij testimonium impedit: Primū enim verba illa (Sanctus Vlrucus huic præsidet, qui Papam arguit de concubinis.) cum periodo non cohærent nisi per parenthesis interposita sint. Quid enim est? Augustam (Huic S. Vlrucus præsidet) ad Lycum iacentem, haud facillè inuenies quę ciuitas altera superet. Sic enim legi coniunctim debent,

Q³

& non.

& non vt disiunxit incuria Typographi: vt si quis ad marginem apposita, ab alio postea in medio curriculo textus inscripta esse pueret, fortassis non erret. Verum id pugnatiter non defendemus: sint verba illa Syluij: tamen pondus nullum ad infirmam nostram sententiam habent. Addit enim S. Vlricum Patronum Augustæ vrbis arguisse Papam: quod negant Lutherani de S. Vlrico: fingunt de commentitio Huldrico altero, non vrbis protectore: & Syluium in simulant mendacij: Nec nominat Nicolaum Papam Syluius, quod facit inscriptio adulterinæ Epistolæ: nec de calibatu sed de concubinis reprehensum Papam scribit: nec omnino Epistolæ meminit: multò minùs illam Epistolam quam Flacius aliquando esset publicaturus, confirmauit esse S. Vlrici; illis verbis; illis argumentis; illis fabulis.

Epistola igitur illa membranacea Flacij: Holandica VVeissenburgij non est S. Vlrici; nec Hulderici alterius: Vorago est & coetus mendaciorum, tum quæ insunt in Epistola, tum quæ circumponuntur à Flacio. Recolligamus enim breuiter vanitates omnes quæ ad totam rem confluxerunt. Primùm esse S. Vlrici dubitabat Lutherus: deinde post silentium aliquot annorum, rursus Anno 50 erat sine dubitatione S. Vlrici contra perspicuam & restatam veritatem: & sic præ se ferebat inscriptio & iudicium Syluij. Iterum repressit illa Epistola Nicolaum primum, vt lex quam primus contra nuptias Sacerdotum euulgauerat, aliquandiu consopiretur. Rursus non fuit S. Vlrici: fuit alicuius Vdalrici Anno 62: donec Anno 65 facta est alterius Huldrici qui in Vtopia, nunquam in lucem natus, Episcopatum Augustanum administravit: quo simul inscriptio reperta in angulo Holandiæ & in membranaceis libris condemnata vanitatis & auctoritas Syluij reiecta fuit: & creuit contra omnium testimoniorum fidem numerus Episcoporum Augustanorum: Tandem in Centuria nona, cuius corpus tam sancta res
ampli-

amplificare meritò debuit, Epistola tot libris & laudibus celebrata, per pudorem non apponitur: mendacia & ineptiæ & pugnae & vanitates breuiter libantur: peruertitur scriptura: corrumpuntur decreta Pontificum, & sententiæ S. Patrum: finguntur infinitæ cædes & suffocationes infantum: & mentitæ nuptiæ Sacerdotum quas Gregorius Magnus per poenitentiam concesserit: omnia contra intelligentiam & sensus hominum: contra libros: contra commentarios scriptorum: contra commemorationes antiquitatis: contra ipsam solis publicam lucem: contra conscientiam. Rursus erepta Epistola redditur S. Vlrico Anno 69 à Grynæo, misero bellatore Grynæo: & simul sententia Vlrici transfunditur ad plures istius temporis Christianos.

An aliquid eorum inficiari audes Pappè? An igitur Lutheranus S. Vdalricus vel Vlricus fuit? qui ista quæ vos in Epistola fingitis, nunquam dixit? nunquam scripsit? nunquam sensit? nunquam cogitauit? magis Pontificum Romanorum affecla & seruus & filius obediens & Papista, monachusque maximus fuit? abstinendo à carnibus? portanda lanæ veste? quotidie cubando sine lecto? vsque ad extremam ætatem & mortis initium faciendo sacro Papistico? vt inter quotidiana Missarum solemnia salutarem hostiam exterius Deo super altare immolaret, & id se ex singulari iussu Christi facere diebus vndecim ante mortem diceret; sicut Berno testatur? celebrandis Missis pro defunctis? constituendo Purgatorio? laudandis dialogis S. Gregorij & spirituū post mortem ad hominū colloquia reuersionibus? ædificandis monasterijs? includendis & voto obligandis monachis & sanctimonialibus? inuocanda D. Virgine & reliquis Sanctis? faciendis ad SS. reliquias & ad loca sancta peregrinationibus? colendis reliquijs? edendis miraculis? consecrandis Ecclesijs? ordinandis clericis? credenda & expectanda mercede bonorum operum? sanctificando Chrismate? docenda satisfactio-

risfactione pro peccatorum pœnis? & obeundis atque fide suscipiendis omnibus mysterijs quæ vos iam Papistica & detestabilia iudicatis, detestabiles hæretici.

Hunc igitur talem tantumque Papistam: qui à Deo se orationibus & eleemosynis consecutum fuisse tradit, ut semper diuina mysteria celebranti, duo mortui sancti Episcopi assisterent, & simul cum illo per Crucis signum diuina sacramenta sanctificarēt, manus etiam suas iuxta S. Vlrici manum apparere in oculis omnium hominum sinerent? An tu illum Pappe cum fatuitate Lutherana coniunges? & Papistam esse non permittes?

Inuenies verò illa non in Holandia sed in omnibus Germanicæ Bibliothecis & cum primis in Augiensi nostra in Bernonis commentarijs manu antiquissima: quæ si adhuc negabis, nega omnia vera esse, quæ de S. Vlrico literarum monumentis consecrata ad nos peruenerunt: nega fuisse vnquam S. Vlricum: ut certè si hæc vera non sunt, ne quidem certum erit, fuisse vnquam S. Vlricum, cuius vita & res gestæ in ijsdem libris, chartis, & annalibus, traduntur: Sed mitior factus, Pappe, damnabis Epistolam, nec ista quæ scripsimus negabis: nec dissimulabis fuisse S. Virum, acerrimum Papistam & durissimū monachum, & totius Papisticæ doctrinæ approbatorem.

Quod verò S. Vdalricus credidit, id reliqui istius ætatis omnibus verbis & articulis consentaneè crediderūt: nec vnum inuenies, qui rem minimam subiectam sub fidem nostram vel aliter complexus sit animo, quàm nos solemus, vel vobiscum intellexerit ad corruptelam malitiamque vestram. Multò igitur minùs nominabis Alesium, Longobardum, Albertum Magnum, S. Thomam de Aquino, Bonauenturam, Scotum & istius sanctæ societatis fœderatos alios. Quod moliri Catalogus mendaciorum & Exabbas turpissimè & perfidè per dementissimam temeritatem ausi sunt: spero te factum ex ipsorum miseria circumspiciorem non admissurum, ut monachos illos,

los,

los, quos veterator Lutherus oppressos ignoratione totius scripturæ & ædificatores monstrorum & corruptores fidei (*de capt. Babyl.*) & impios sophistas & larvas diaboli & Theologos Aristotelicos (*de seruo. arbitrio*) stupidum & planè Lethargicum hominum genus & rudissimos asinos, apud quos nihil recti vel sani Deus esse voluit, (*contra Regem Angliæ*) & stellas de cælo in terram lapsas, quæ Christum obscurant, & locustarum procreatores quæ fidem vastât, (*contra Ambros. Catharinum.*) & totius fidei prorsus ignaros, quod iureiurando suo testatur Lutherus (*Tom. 1. Ger. fol. 476.*) & ipse Flacius (*in Catalogo testium fol. 705.*) Sathanæ apostolos & impietatis eius alumnos, & Antichristi patronos facit: tu nunc in ordinem vestrum & in Academiam Christi cooptes: cum præterea Lutherus S. Thomæ salutem vocet in dubitationem, & plenissimum errorum (*Tom. 5. fol. 168. contra Ambros. Cathar.*) & corruptorem infinitorum hominum (*Tom. 6. fol. 23.*) constituat.

Nec mirari satis possum eousque iactari incōsiderantiam vestram: vt S. Thomam & Scorum & Scholasticos alios Doctores ad ecclesiam vestram accommodetis: non solum quòd vos perspicuitas & fulgor veritatis intus in animis conuincat mendacij: sed etiam quòd omnes Papistas necesse foret esse Lutheranos, & nulla relinqueretur inter nos discrepantia, si Magistri fidei nostræ, quorum nos omnia credimus, & ex quorum libris tanquam vberibus hausimus vniuersam religionis comprehensionem, Lutherani erunt. Dic enim Pappæ, si S. Thomas Aquinas cuius Academiæ Christi & cæli & Lutheranus fuit, cur nos non simus, S. Thomæ affectu in omnibus, & ad eam fidem obligati quam ille de scripturis sumptâ & illuminatam sanctitate doctrinaque sua nobis propagauit? Dic cur eorum qui prorsus eadem eodem modo credunt, vnus propter fidem cuius sit ascriptus in Academiam Christi, reliqui propter eandem fidem non sint? Dic Pappæ per honorem tuum: & simul explana, quid ista quidem in re Ca-

R

ralogo

talogo testium falsitatis & imitationi Exabbatis tribuas: quorum ille exemplum ex S. Viro Lutheranae incredulitatis nullum ascribit nisi mendacium tetrum vnum ex libro qui S. Viri non est: aut quanquam sic vir sanctus sensisset, tamen nihil profecisset Catalogi faber; & adhuc S. Thomas dissideret à Lutheranis: Exabbas verò Centuriarum exscriptor ex toto corpore librorum pro tribus articulis apponit testimonia & probat nihil aliud nisi id quod nos omnes Papistæ semper vna consensione per fidem suscepimus quandiu Catholica Ecclesia post Christi in cælum profectionem per omnes terrarum tractus dispersa & in Spiritu sancto consociata fuit. Tamen in primo Vbiquitatem nihil fulcit, quam S. Thomas vsque ad mortem tanquam pestem religionis detestatus est, (*in 3. Senten. dist. 14. & 22. vt etiam in Summe parte tertia quest. 10. & 13. & 16. per totum & vbiq.*) vt etiam in loco quem Exabbas ad probandam corporis præsentiam adiecit: in quo est, corpus Christi esse localiter in cælo: in corde iusti spiritualiter: in multis locis sacramentaliter: quæ verba cum iam releget, quomodo calamitatem suam & contemptionem deplorabit? vt nihil dicam, in testimonijs S. Thomæ quæ in Centuriarum mendacijs (*centuria 13. fol. 132.*) inter Exabbatis exscriptiones interiecta sunt, apertè abungi à natura humana omnipotentiam, vt esse omnipotentem, sicut vir sanctus inquit, de natura humana nullo modo dicatur: quæ verba Exabbatis oculos ita perusserunt, vt vel non legeret vel per pudorem tãquam ex medio corpore euulsa non coniungeret cum suis: Interim deligeret duo extrema & adderet tertium, quod Centuriatores anteriori loco (*fol. 100.*) posuerant. Verùm istis omnibus nihil incõmodat nobis: nec seminatum à Luthero & ad repentinũ incrementum post præstigias magici Eslingensis ventris educatam à Brentio & pinguiorem factã à Schmidlino Vbiquitatem, prodigiosam Lutheranismi filiam vlllo modo sustinet: quam sanctus vir

semper

semper tanquam infernalem furiam & bestialem ruditatem & excetrā religionis damnauit: & tribus illis primi testimonij locis, in quibus vel ad personam Christi spectat, vel de finita potestate gubernandi mundum loquitur, ne quidem attingit. In secundo Exabbas ipse se & Cadmeos fratres suos VVirtenbergicos & matrem totam Babyloniam, Augustę resuscitatam confusionem vestram coarguit publicē mendacij. Quod enim tu in pappistuis, quos in confessionē inunxisti, & tecum VVirtenbergenses contra P. Belarminium in refutatione calumniarum, & Augustę fabricata confessio palàm sine dissimulatione confitentur, S. Thomā Christi saluatoris passioni vim nullam nisi ad originale tollendum peccatum relinquere: hoc ille in Academia, quam ex cælo & inferno comportauit, falsum esse pro nobis testificatur, & S. Virum à grauissima iniuria liberat: pro quo gratias habemus Exabbati, & te commonemus vt mendacium in libro tuo ascriptū, fractus authoritate socij tui, deleas, & vos mentitos fuisse nō neges, cū S. Viro turpis à vobis afficta sententia ne quidem in mentem vnquam per somnium influxerit, & sodalis tuus Exabbas cumulatē impudentiam vestram retundat. In tertio cæcus Exabbas non animaduertit quid contra se loquatur. Nam si isto loco Lutheranus S. Vir fuit, Lutherani igitur credent Consecrari in forma debita per sacerdotem, triticeum panem, & vbi is panis est, esse in quolibet altari, in quolibet loco, in pluribus hostijs & portionibus corpus Christi: quod tantum in ore sumentis noui homines accedere ad panem existimatis.

Huic igitur Exabbati qui dissimilitudinē inter S. Thomam & nos Papistas nullam, & nullum vobiscum in re dubia consensum docet: magis neruum maximum Lutherane fatuitatis ascriptione testimoniorum elisit, quid Pappę tribuendum puras? quid falsitatis testi Flacio, scurræ miserrimo? qui ambo dum pro deserto ab omnibus

antiquis Patribus Lutheranismum patrociniū per vim, spolia, furta, rapinas exquirunt, nihil aliud præstant nisi quòd totum Lutheranismum sectam nouam, sed Paparum vetustissimam omnium gentium & terrarum religionem esse perspicuum faciunt, & se matremque suam turpis Lutheri ex Diaboli colloquio susceptam filiam ludibrijs omnibus deformant.

Fortassis Panormitanum obijcies, qui & errare posse Concilia, & priuati vnus testimonijs scripturæ communitam & firmatam sententiam prætulit iudicio Papæ: & Confessionem quam auricularem vocant, non esse diuini iuris sensit. Eum enim propter ista tria testem veritatis fecit Flacius: Exabbas verò multò in donanda ciuitate cæli prolixior & liberalior propter duo solùm priora, in cælo inter Academiæ Christi ciues reposuit: tametsi authorem ipsum nullo oculo aspexisset: tantùm ex Flacii Catalogo vt ille vitiosè recitauerat, sic per errorem verba in miserum & lamentabile volumen suum transfulisset. Itaque si Panormitanus, quem in causis recusati Concilij ad Antichristum ascribitis, (fol. 232. 236. & 258.) & partem oris istius facitis quod apud Danielelem loquitur grandia & magnificatur aduersus Dominum, forsantibi, Pappe, placebit, sicut Exabbati & Flacio placuit: vt auulsus ab Antichristo & eductus ex inferni claustris in quæ temeritas iam illum vestra coniecit, rursus in cælo sistatur & pro vobis dicat testimonium: quid enim libidini vestræ non liceret? agedum, quanquam quod ipse apud Syluium in historia Basiliensis concilij de se contra Flacium & Exabbatem fatetur, qui sacrarum literarum peritissimum faciunt, nec Theologus nec sacris literis vehementer imbutus fuit, & ad scriptores Ecclesiasticos apponi non debet: tamen etiam illum testem veritatis & ciuem cæli vestra volubilitate repente factum & ab inferno reuocatum parum examinemus. Quid verò bonus vir in libris suis reliquit, affine sectæ vestræ? Primum Con-

lia ex-

lia errare posse & errasse confirmavit loco vno, & probavit Meldensis concilij exemplo. At quid sequitur? Nec enim nos inficiamur, errare posse Concilia, tum generalia tum particularia, quale fuit Meldense: quæ auctoritate summi Pontificis non vel reguntur vel confirmantur. Non igitur vobiscum contra nos sensit Panormitanus; qui tum alia quæ vos reijcitis, tum Constantiense concilium, abominationem vestram, & in eo damnationem Hussij tanquam sanctam vniuersalis Ecclesię vocem approbavit: & Concilium generale cui Papa præsidet, à nullo recusari posse credidit: (*de for. compe. addit. ad cap. si quis contra. num. 20.*) Et summam, Papista maximus & hostis totius fatuæ credulitatis vestræ & vestræ de Concilijs sententiæ fuit. Secundò clamat Flacius & eius scriptor Exabbas, existimasse Panormitanum vni fidei priuato, si meliorem scripturæ auctoritatem & rationem habeat, plus credendum esse quàm toti Concilio vel Papæ. in quibus paucis verbis mendacia contra Panormitanum accumulant plurima: non ex Panormitano sed ex mendacijs Lutheri sumpta: qui (*Tom. I. Germ. fol. 151.*) primum voluisse Panormitanum putat, vt plus homini vni scripturam proferenti crederetur quàm Papæ & toti Concilio sine scriptura. Deinde (*eodem Tomo fol. 426.*) amplificans mendacium, aliam sententiam eidem affingit tanquam si voluisset (*in cap. significasti. de elect.*) Panormitanus vt Laico qui perspicuam scripturam vel rationem humanam (*Bernunssi*) proponeret, plus haberetur fidei quàm Papæ & Concilio. Sed nunquam ista dixit Panormitanus: figmenta sunt octo Lutheri & nugæ Flacij & imitationes Exabbatis. Non nominat Panormitanus, vnum fidelem priuatum nec Laicum: sed tantum dictum vnius priuati: nec putat plus credendum esse quàm toti Concilio & Papæ: sed solum præferendum esse dicto Papæ: nec dicit credendum esse proferenti vel scripturam

vel perspicuam scripturam vel intelligētiā humanam
 » (Bernunff) sed sic inquit Panormitanus: Nam in con-
 » cernentibus fidem etiam dictum vnius priuati esset præ-
 » ferendum dicto Papæ, si ille moueretur melioribus rati-
 » onibus veteris & noui testamenti quàm Papa. An verò
 voluptatem istam vestram in mentiendo detestari non
 debemus? De Concilio non loquitur Panormitanus: in
 quo ne quidem presbyteris & diaconis, cùm definienda
 veritas est, locum concedit: (*in historia concil. Basil. fol. 25.*)
 nec de Papa vt est Papa & vt de pontificio tribunali cau-
 sam Ecclesiæ agit: nec arbitratur factum: sed si casus inci-
 deret vt priuatus non Laicus sed Clericus ad deliberati-
 onem adhibitus, sententiā suam melioribus testimonijs
 scripturæ deuinciret, tum iudicat pluris faciendum iudi-
 cium priuati quàm opinionē Papæ: quod idem nos ma-
 gna asseueratione contendimus, nec vel Papæ vel Conci-
 lio contra apertum iussum scripturæ in articulis religio-
 nis & in his quæ iuris diuini sunt, tribuendam fidem esse
 censemus. Sed tamen ex scriptura credimus, nunquam
 vsuenturum nec posse contingere, vt Papa tanquam Pa-
 pa: vel Concilium à Papa legitimè vel gubernatum vel
 postea ratum habitum, rem minimam cōtra Scripturam
 & Spiritum sanctū decernat. Quid igitur per octo men-
 dacia fuit opus, vnam Panormitani nobiscum congru-
 entem sententiam obiectare nobis tanquam dissimilitu-
 dinem quæ inter illum & nos versaretur? Tertio quod
 Flacius addidit: intermisit propter verecundiā Exabbas,
 habuisse Panormitanum Cōfessionem specialem pro re
 non necessaria ad salutem vt quæ ex lure humano fluxe-
 rit: quàm foedum est commentum? Errauit ista in re (*de
 pœnit. & remiss. cap. omnes vtriusque sexus. nu. 18.*) Panormita-
 nus, non Theologiæ sed Canonum peritissimus: neque
 tamen conclusit vel defendit vel sparsit: sed placere sibi
 arreptam ex glossa opinionem semel in omnibus libris
 significauit: & ad istam rem probandam duo falsa prin-
 cipia

cipia destinavit: Primum, nullam esse scripturam aper-
 tam in qua Deus vel Christus confiteri peccata omnia sa-
 cerdoti, iubeat: Secundum, Græcos non confiteri sacer-
 doti, nec ad illud faciendum astringi: quæ duo Theolo-
 gica errata homini nec in scriptura nec in S. Thoma nec
 in Græcis libris diligenter versato libenter indulgemus:
 cum alioquin ex scriptoribus Ecclesiasticis, si Theologus
 fuisset, institutionem Confessionis in scriptura & in Græ-
 cis Patribus frequentiam & necessitatem cōfitendi in Ec-
 clesijs Græcorum nullo negotio perspexisset. Sed simpli-
 citer non esse necessariam ad salutem Confessionem par-
 ticularem, nullo loco somniauit Panormitanus: nec vn-
 quam credidit de Confessione, quod vos creditis: con-
 trarium magis palàm isto loco enuntiavit & mēdacium
 in guttur Flacij retorfit: cum apertè continuò scriberet:
 quia generalis illa sit in nostra Romana Ecclesia tradi-
 tio, peccare mortaliter, non quidem Græcos (quos in sci-
 us religionis Græcorum liberavit à peccato) sed Latinos
 omnes qui auriculari plenissima Confessione non utan-
 tur. An verò Confessio, quæ sine peccato mortali præter-
 mitti non potest, non est ad salutem necessaria? Et an si
 apud Græcos non esse necessariam Panormitanus per er-
 rorem sensit, existimavit non esse necessariam simpliciter?
 ut Flacius veterator in Catalogo in totius mundi con-
 spectu, nihil distinguens, proponit? tanquam si Panor-
 mitanus Lutheranus factus, ea quæ sine externa litera di-
 uinæ scripturæ per Ecclesiæ consuetudinem observantur
 libera ad usurpandum sine obligatione conscientie reli-
 quisset: quod secundum Flacij est in tertio Panormitani
 testimonio mendacium: cum contra Panormitanus ex-
 pressè ex septimo capite vndecimæ Distinctionis cōtem-
 ptores Ecclesiasticarum consuetudinum æquè ac præua-
 ricatores diuinarum legum coercendos esse confirmet:
 & tum intermissionem Cōfessionis auricularis, sicut no-
 minant, tum despicientiam Ecclesiasticarum consuetu-
 dinum

dinum in vobis damnet, & conscientias non tantum in
 expressis sed etiam in mandatis ab Ecclesia obstringat:
 quod superiori loco fecit: cum Confessionem omnium
 peccatorum non mandatam in scriptura, sicut existimat,
 tamen propter Ecclesiae traditionem sine peccato mor-
 tali praetermitti non posse tradit. Sed istae sunt artes vestrae;
 aucupari pauca verba & ea mutilata per vim reflectere
 ad speciem exhibendam nouitatis vestrae: quod certe in
 Panormitano incredibiliter factum fuit: cum ille perfe-
 ctis sententijs & indicijs omnibus nihil prorsus opinio-
 nis vestrae laudauerit, quousque vel vox illi vel atramen-
 tum vel vita spiratioque, superebat: damnauerit omnia,
 Papista vehementissimus & totius iuris Canonici defen-
 sor. Et quanquam ista tria contra nos, Pape, pro vobis
 intellexisset: quod nunquam voluit: an propterea pro-
 pter tres istas particulas Lutheranus esset? non esset pro-
 pter centum alias Papista? quare consensus trium articu-
 lorum faciet Lutheranum? dissensio centum capitum,
 quae cum fundamento cohaerent, non rursus a vobis ab-
 iunget? Rursus si omnes qui in tribus articulis ad senten-
 tiam vestram accedunt, sunt Lutherani, quare socij vestri,
 sicut saepe diximus, non sunt Calvinistae, Ariani, Anaba-
 ptistae & alij, qui in pluribus cum delirameto fundamen-
 toque vestro congruunt? Adhuc Pape, quis vos consti-
 tuit cali Ianitores, vt omnibus quos impudentiae vestrae
 videtur, etiam cum in fundamento a vobis posito delin-
 quunt & pro vestra opinione, illaqueati perpetuis Ido-
 latrijs, & deformati Antichristi sordibus sunt, propter
 similitudinem vnus articuli aperiatis ostium? claudatis
 alijs, societate eiusdem fidei conitinctis? & sanctos hon-
 estosque viros amanderis ad sempiternum supplicium: si-
 mulque cum audacia vestrae lubet, reuocatos ab inferno
 inuehatis in caelum? quod prius S. Thomae & S. Bernhar-
 do & iam Panormitano vsuuenit: vt in causis repudiatu
 concilij Tridentini & alijs libris Lutheri primum essent
 praco-

præcones Antichristi & blasphemæ spoliatores honoris diuini: postea ab Exabbate cum dignitate collocarentur in Academia Christi: & præsertim S. Bernhardus apud Tubingenses iam per summam impudentiam Papista amplius esse non sinatur. Quis verò potestatem vobis tribuit, damnatores Hussij collocandi cum Hussio in cælo? & confociandi membra Antichristi cum Christo? Vel enim Hussij supplicium & concilium Constantiense non approbavit & Papista non fuit Panormitanus: & mentientur omnes libri eius & falsum dicent authores recusati concilij Tridentini antecessores tui: vel si subscripsit damnationi Hussij & cultor Antichristi & dilatator potentia illius fuit: tum verò cur non solum testem Flacius, quod ferri fortasse posset, sed ciuem Sanctorum & membrum Lutheranae Academię Exabbas declarauit? Sed Papista fuit Panormitanus: in re nulla vobiscum conspirauit: nec quidem in propositis articulis tribus: quorum nullum etiam, cum erraret, ad vestrum sensum credidit: alienissimus ab errore vestro: & religionis Catholice amantissimus.

Ne igitur tu Pappæ nomina vel S. Thomam vel scholasticos Doctores alios, nec Panormitanum: ne tu Lutheranismum Papatū esse & testimonijs nullis niti quàm Papistarum, & Papistas fuisse veteres omnes facto exemplo tuo probes: ne sequere Catalogū & Exabbatem: quos vides, vt induerent Lutheranismum vetustatis spoliū, periclitatos esse fidem & existimationem & conscientiam. Tu magis aperte nega: clama Pappæ: nullum fuisse post Apostolos Patrem, Martyrem, scriptorem, virum, mulierem, iuuenem, senem, qui religionem intellexerit, vt intellexit Lutherus: nullam in vniuersa vetustate in librorum folijs, in templorum parietibus, in recordationibus hominum superesse memoriam, nullam similitudinem, nullum spectrum vel simulacrum stultitię Lutheranae: damnari ab omnibus tãquam abhorrentem

S

à Chri-

à Christo & Christi fide nouitatem conceptam nuper & editam in hominum aspectum ex priuata singulari præfidentia libidineque Lutheri.

Tametsi verò non edicas: fortassis etiam neglector honoris tui decantatam Exabbatis & Centuriatorum deformem fabulam rursus occinas: tamen ego semper ad latus astabo tuum: & furiales voces in os, in buccas, in guttur reijciam: & illa duo que superius proposui, in publico lumine, in conscientijs mortaliũ omnium ponam: nullum fuisse Patrem: nullum scriptorem scholasticum qui contra nos pro vobis non solùm in fidei complexione tota, sed etiam in vnica tota controuersia faciat: nec exspectabo te: anteuertam edendis omnium Patrum & Scholasticorum confessionibus: vt non habeas quem nomines.

Sed inquires, tametsi assensor aliquis totius Lutheranismi nullus ex omnium Patrum & Scholasticorum & Martyrum corona & per mille quingentorum annorum fluxionem compareat: tamen in omniũ libris & sententijs tanquam in istius mundi tenebris quasdam lucere scintillas, ex quibus, quid crediderint, non obscure liqueat. Primum id, Pape, ad me quidem pactiõneque nouam meam attinet, qui nullum igniculum, nullam scintillam ad accendendam caliginem vestrã in omnibus libris receptorum Patrum & Scholasticorũ reliquum vobis esse sino: sed non attinet ad causam communem de qua litigare cœpimus. Non enim in pugna ingressu controuerimus, an quidam Patres quædam consentanea vobis dicerent, vel vt Exabbas de Sancto Thoma fingit, an Patres & Scholastici in reliquis Papistæ, tamen de multis capitibus religionis interdum non incommode loquerentur. Proprium hoc meum est pactiõneque mei: alienum ab instituto cõmuni: in quo disquirimus: non an in quibusdam: sed an in omnibus & in colluione tota errorum vestrorum & in ista confessionis quotidiana mutabilitate, sub

qua

qua pugnatis, vnus omniũ seculorum Pater, vel Martyr vel Scholaſticus, ſenex vel puer ad vos acceſſerit: quod ego ſub calcem epiſtolæ ſecundæ negaui: & à te tuiſque apponendo exemplo vno declarandum erit: cogitare enim poteſt facilimè: tamenſi vnã aut alterã ſectã veſtrę particulã ſuo Pater aliquis conſenſu ſuſtineret: tamen per nullã conſecutionem rectè inferri, fuiſſe propterea Lutheranum.

Si iſti qui nonnulla ſimiliter credunt, vnũs religionis cognatione tenentur, & ſi ex paucorum capitum conſpiratione concluditur ſimilitudo fidei: Ego, Pappo, Lutheraniſmum iam ſtatim ex ratione iſtius eiũdem connexti oſtendã eſſe Mahumetiſmum, quia multa vtrinque creduntur conſentaneè: vel vt in vno genere religionis Chriſtianæ permaneamus, docebo eſſe Arianiſmum, & eſſe Lutheranum vnũ omnes hæreſes. Nulla enim erit, quæ non quædam veſtra communiter vobiscum in fidem ſuam transferet, & credet quæ vos credetis. An igitur Lutheri erit perfidia Ariana, Sabelliana, Samofateniana, Anabaptiſtica? Caluinistica? Dauidgeorgiana? erit profectò, ſi verum eſt quod tu de Patribus concludis: & vel Lutherani ſunt Ariani, Anabaptiſtæ, Caluinista; vel ſancti Patres non ſunt Lutherani. Quomodo enim illos tu ad vos aſcribis, iſto pacto & eiũdem argumenti itinere & ex eadem cõſequendi neceſſitate Arianos & totã voraginẽ Anabaptiſtarum, Caluinistaũ & nouorum Trinitariorum in familiã inferemus ſectãque veſtram, & pappo tuo conglutinabimus omnes: ſi qui in paucis congruunt, profeſſione vnũs religionis coniunguntur: præſertim quia non ſolũ cõmunitate particularis credulitatis, ſed etiam diſceſſione ab Eccleſia Catholica tanquam generali hæreticorum omnium vinculo conſtricti colligati que vobiscum ſunt: quod de S. Patribus, tamenſi in quibuſdam à nobis diſſentirent, nemo probabit.

Si verò Lutherani propter conſentientes de quibuſ-

dam capitibus sensus, non erunt Ariani & Anabaptistę & Dauidgeorgiani, cur Patres & Martyres & Scholastici, Missarum & Purgatorij & Sanctorum & operum & Lutherani Antichristi cultores & accusatores solius fidei, propter quorundam articulorum conuenientiam erunt Lutherani? excita solertiam logicam tuam: differe cur ex eodem non sequatur idem: nisi fortassis in maioribus & grauioris pensi rebus pugnant vobiscum Anabaptista quam S. Patres. Leuiore igitur controuersia sunt Missa, Purgatorium, Idololatria, adoratio Sacramenti, satisfactio, efficacia meritorum, salus per fidem formatam & similia, & falsum est quod scribit perditissimus Lutherus, omnium hæresum perditissimū esse Papatum. Quò præcipitatis furorem vestrum?

Nihil igitur efficeres, tametsi quod intendis obtineres, & in Patribus quædam reperires conuenientia cum nouitatibus vestris. Sed secundò, Pappè, nunquam consequeris post centies millies percurfos omnes S. Patres, vt in sententia vna de rebus quæ vocatæ à vobis in controuersiam sunt & magnam considerationem habent, consentire vobiscum Patrem vnum commōstres. Quicquid enim proferes, & sub quamcunque te latebram occultabis, ego te elabi non patiar: constringam semper & reflectam ad illa duo quæ de me proposui: in nulla re vel hostiliter pugnare contra nos, vel conuenire cum opinionibus vestris S. Patres: quem tibi tanquam scopum defigo, & ante conspectum præstituo, vt si audes, facias acuminis tui periculum: non truncandis testimonijs & ex medio sententiæ decerpendis verbis, sed conquirenda seriò & in timore Domini S. Patrum multis locis sæpe testata doctrina.

Verùm fortassis aliud rursus effugium quæres: & dices non te sentire quod sensisti hætenus, in paucis vel multis esse sectæ vestræ in libris suis subscriptores S. Patres: sed tametsi per totum vitæ curriculū implicati idolatrijs

latrijs & erroribus tenerentur & implicassent infinitos alios: tamē in extremo exitu spiritus vltimi, cum anima vinculis exuta corporis in itinere ad cælum progredere, tum primū defluxisse veteres credulitates & inspiratam à Deo perfectam puramque fidem: & isto tempore vobiscū in omnibus consensisse S. Patres: non prius cum viuerent.

Agnoscis Pape Lutheri (*in lib. de abusib. Nisse sol. 28. & 29. & alibi*) desperationem, quam toties sorbuit & reuomit Herbrandus. Sed Pape primū vel constat id inter moriendū accidere Sanctis quod vos dicitis: vel non constat: & si quidem cōstabit, dicite quibus indicijs: quorum angelorum vel hominū vel librorum testimonijs? An inscriptū est in literis sacris? sed vbi Pape? Vir honestus erit Lutherus, si de biblico toto volumine tu locum vnum vel exemplum vnum vnus hominis recitabis ad comprobandum somnium quod de influxione in morientes S. Patres habetis. Tum verò Pape, si scriptura visa nocturna ridiculaque vestra nō agnoscit, cur vos contra principium pingue vestrū rem creditis non consignatam in literis sacris? An fortassis non errores morientibus Patribus, sed principia vestra quibus vos ipsos circumscripsistis, & vsus humanae rationis & vigilantes considerationes vobis viuentibus defluerunt, cum istas nobis narratis fabulas? Deinde quomodo S. Augustinus, quomodo S. Bernhardus è vita discesserint: quid vsque ad spirationem vltimam sermocinati cum amicis sanctis viris de Deo & de religione, in cuius fidei professione subiuerint mortem, notatum in libris accuratissime maxima fuit ab illis, qui ante lectum omnes sermones auribus & labiorum totiusque morientis corporis agitationes & conuersiones oculis susceperūt. Illi igitur cur videre vel audire vel conijcere astantes & attentis non potuerunt, quod vos nondum editi in lucem, tamque longè remoti animaduertistis? Aut si intellexerunt, cur verbū nullum

de somnio vestro reliquerunt in libris? cur ad S. Patrum
 commonitionem nihil correxerunt? cur ipsi se in meli-
 orem & in vestram religionem non reuocauerunt? cur
 perstiterunt in impuritate Papatus post tam augustas &
 morte contestatas S. Patrum cohortationes? An tam sce-
 lesti fuerunt omnes, vt S. Patrum extremas voces suppri-
 merent silentio? & nec cōmunicarent cum alijs, nec ipsi
 ad meliorem se reciperent fidem? Nam si fecerunt, vbi
 scriptum est Pape? in quo libro? in quo capite? Sed for-
 tassis quamdiu linguæ & sensuū vsū habebant S. Patres
 nondum inflauerat veritatem Spiritus sanctus, nec affla-
 uit prius quàm sensus omnes appropinquās obitus con-
 sopiuisset? Tum verò rursus vnde vos accidisse scitis,
 quod externo nullo signo factum testatum, & ab illis ijs-
 dem, qui circumfusi per cubiculum erāt, animaduersum
 non fuit? Dic Pape, ecquisnam vobis spiritus, quo in-
 fundibulo, per quam partem corporis vaticinationem
 tantam instillauit?

Præterea cur S. Patrum nemo integris sensibus & fir-
 ma valetudine? cur non in maximis morbis cū vicini
 ad moriendum viderentur, illuminatus vnquam à Deo
 fuit? Sæpe enim in mortis periculum propter inualetu-
 dinem S. Patres venerunt: & expressè S. Bernardus cū
 istam de attenuatione meriti sui & amplificatione Chri-
 sti laudabilem & Papistico Patre dignissimam vocem
 emitteret, sic à morbo afflētus & oppressus erat, vt exces-
 surus tum è vitæ societate crederetur. Tamen recepit va-
 letudinem: nec enim, vt Lutherus stultus scurra putat,
 post illam acclamationē oppetiuit statim mortem: con-
 ualuit: scripsit commentarium in Canticum & epistolas
 plurimas: & in illis laudauit Missam, Purgatorium, pre-
 ces ad Sanctos, Papisticam que totam fidem. Sic S. Augu-
 stinus sine dubio negotium habuit cum morbis. Tum ve-
 rò cur nihil Spiritus sanctus infudit in ægotantium ani-
 mos? cur semper distulit in extremum vitæ tempus? cur
 non

non semel anteuertit? & cur non officium fecit priusquam hebescerent sensus?

S. Augustinus pridie quàm exiret è vita, libros à se editos recensuit omnes: & in ipso obitus die paulò ante exitum vitæ Psalmos pœnitentiales cum profusis lachrymis recitabat & orabat continuò: moriens membris omnibus sui corporis incolumis, integro aspectu & auditu, & multis astantibus & videntibus & cum eo pariter orantibus, obdormiuit in pace, vt Possidonius testatur.

Sanctus Episcopus, cuius S. Cyprianus meminit in libro de mortalitate, iam confecturus postremam horam vitæ, conspexit ante se iuuenem honore & maiestate venerabilem, statura excelsum & clarum aspectu, quem assistentem vix posset humanus aspectus carnalibus oculis intueri, nisi quòd talem videre iam poterat de seculo recessurus. Sic enim loquitur S. Cyprianus. Ille verò iuuenis commonebat moriturum ne pati timeret, & vt libenter obiret mortē; tamen de erroribus addidit nihil: aliòquin, vt est in S. Cypriano, moriturus (qui non sibi sed alijs audiuit, & in hoc audiuit vt diceret cæteris) sicut reliqua sic etiam illud significasset.

S. Bernhardus mortuus est, astantibus vicinis Episcopis cum Abbatum & fratrum maxima celeberrimaque frequentia: nec occubuit repētinò: sed paulatim extabuit: & mortem antedixit priusquam eueniret: tamen nullus singultus & gemitus nullus, qui superiorem religionem carperet vel minimam particulam retractaret, audiri in vita vel animaduerti in morte potuit. Missam, quousque vires sinebant, religiosè celebrauit, & iussit moriens, tum vt in Episcopi Malachia tunica, in qua sanctus ille Papiſta Malachias efflauerat animam & qua sanctus Bernhardus sacrum faciens deinde semper se vestiuerat, humaretur; tum vt omnia quæ factis & verbis tradidisset & sanctam cum primis monasticā puritatem & perfectionem non solum fratres imitarentur, sed etiam virtutis studio

supe-

superarent. Sic igitur S. Bernhardus, qui in centum & sexaginta monasterijs fidem Papisticam & monasticam vitam propagavit, & infinita millia animarum in religione nostra vel retinuit vel conuertit: circumfusus multitudine Episcoporum & Abbatū & fratrum quos in monasterio suo tum septingentos aiebat, mortem oppetit: tamen vocem nullam contrariam vitæ vel doctrinæ audiuit tunc quisquam eorum qui in illo moriente, oculis auribusque suis ad vltimum vsque spiritum inhærebant: magis confirmavit prioris vitæ studia & opera quæ Deus pater facere præceperit, se perfecisse moriturus pater Sanctus ad astantes gloriatur; & quod plus est mortuus fratres quibus apparebat cohortatur ad obseruantiam monasticam, & ad sequendam doctrinam quam reliquisset: indeque cæli beatitudinem pollicetur.

Sanctus Thomas in aspectu Abbatis & plurimorum fratrum in confessione Pontificiæ religionis sine correctione minimi erroris quæ vel oculus vel auris, vel coniectura hominum, qui circumstitebant, & attentissime omnes sancti viri nutus & singultus notabant, suscipere potuisset, rursus non repente obrutus sed paulatim consumptus de vita placidissime decessit: confessus prius transubstantiationem, & participans tum altaris tum extremæ vnctionis Sacramentum, & respondens ad omnia quæ interrogabatur: tandem etiam manus attollens in cælum: Tamen nec Reginaldus monachus, cui moriturus peccata confitebatur, nec aliorum vllus qui plurimi confluxerant, mutabilitatem vel sensibus intelligere vel suspitione consequi potuit.

Illi igitur omnes sermonem non prius quam vitam amiserunt: tamen nullam significationem, nullum verbum, nullum gestum, nullum indicium dederunt nouæ & recentis fidei: etiam cum S. Cypriani sanctus Episcopus ab Angelo ad mortem factus animosus, quid ab Angelo accepisset, diceret circumstantibus amicis: sed dixit nihil

nihil de somnio Lutherano: nec audiuerunt, qui assistebant. Sic Possidonius & qui cum S. Augustino fuerunt, ita fidem suam non mutarunt, vt post obitum S. Augustini continuò sacrificium pro commendanda mortui corporis depositione Deo offerri iuberent: quod idem S. Bernharo & S. Thomæ contigit, vt ex eorum morte in astantium animis magis cresceret Papistica fides.

Quod verò de S. Thoma recitat asinus Germanicus Biberacensis tuus, ad cuius clitellas concionarias ascriptum est suffragium tuum: quemadmodum moriturus Bibliorum librum ad cor appresserit, & se credere dixerit quod in isto libro inscribitur: quàm est ridiculum è quàm dignū morale ad fabulam Lutheranam? Primùm enim quando id fecit vir sanctus? cuius libri, cuius hominis testificatione? non quòd non fecerit: fecit enim semper quãdiu vixit, & nihil vnquam antiquius, nihil in maioribus delicijs habuit quàm scripturam: quam cõmentarijs explicauit & illustrauit penè totam: sed quòd non primùm fecerit moriturus: & omnino quòd tum factum esse nemo literis mandauerit. Tamen etiam tum fecerit & in extrema è vita discessione rursus significauerit amorem in scripturam quo flagrabat semper: & quo eum flagrare sciebãt omnes. An propterea Papista non fuit? An enim Papista non est qui cõfitemur amare se Biblia, & credere omnia quę in eis sunt? At tum Papista nullus est nec erit, nec fuit, nec erunt Papistæ quos Papistas appellatis: qui omnes scripturam sanctã tanquam inspiratam à sancto Spiritu & ex sinu patris per filiũ ad nos perlatam cælestem veritatem suscipiunt, & nullam eius literam vel falsam vel alienam à fide sua iudicant. Nomina Papistam vnum: repete veteres, quàm potes, lōgissimè: oculos adijce ad omnes qui viuunt: si vnum offendes qui non libenter iucūdisimeque de se testabitur quod dixit S. Thomas; defenderis vno labore Lutherana voraginem vniuersam. An igitur mirum videtur, S. Thomam Theolo-

T gum

gum maximum, qui totam aetatem in cognoscenda & amanda scriptura posuit, complexum ante mortem Biblia, nominasse librum quem ille totum credat, cum id & S. Thomas fecerit, & faciant Papistæ omnes; non solum, cum ad mortem appropinquant, sed quoad usum rationis habent & viui commorantur inter viuos. Inde verò quid sequitur Pappæ? quid cogitat asinus tuus? an omnes qui delectari se Biblijs inter moriendum testantur sunt Lutherani? An igitur heretici omnes Ariani, Samofateniani, Anabaptistæ & reliqua colluies moriuntur in secta Lutherana, cum in Biblijs versari delicias fiduciamque suam clamant, tum cum viuunt, tum cum subeunt mortem?

Deinde rursus, Nunquam antea vocem istam de Biblijs emisit vir sanctus: Dixit tantum semel in exitu vite: & isto facto significauerit mutationem animi & discessionem à priori sententia. An igitur quia deseruisset vite superioris fidem, factus esset S. Thomas Lutheranus? At qua consequendi necessitate? An omnes enim, qui religionem mutant, sunt Lutherani? An igitur Ariani Vngariæ & Transsylvaniæ ciues, an Calvinistæ, an Anabaptistæ, an Schyvenckfeldici, an reliqui, cum à Catholica religione fideque descuerunt, facti sunt Lutherani & haberi debent pro Lutheranis? Cur igitur concludemus inclinasse in extremo morbo S. virum ad Lutheranismum? & non magis ad aliorum delirantium infinitas inter se infinitè discrepantes varietates? Include in Syllogismo nugas, Pappæ, vestras: & proba, qui discessionem à nobis faciunt, esse Lutheranos: Id enim si posses, sequeretur, S. Thomam si mutasset religionem, factum fuisse Lutheranum. Sed non potes, in ista sectarum vestrarum dissimilitudine & in voragine monstrorum: nec verum est, transferri vnguem deflexisse S. Virum de religione Catholica & de fide quam à prima aetate vsque ad extremum momentum vite æquabiliter coluit, & secum inuexit in cælum.

Adhuc

Adhuc enim si errorem suum moriturus S. Thomas sensit, An tum continuò cum primo sentiendi initio efflauit animam? sed vbi scriptum est? & qui fieri potuit, cum dicatur suam de Biblijs ante mortem enuntiasse sententiam? Ad id si satis temporis habuit, cur non errorem simul aperuit? cur si vir bonus & discipulus Christi S. Thomas fuit, non apertè se correxit? cur neminem commonefecit? cur errorem non damnauit? cur magis verbo nullo indicauit? nullo nutu innuit? vbi priùs & ipse errasset & errorem obiecisset alijs? cur in priori statu reliquit omnia & post hanc vocem mortuus est in Papatu? in vita monastica? in confessione transubstantiationis? in vsu Sacramentorum & ceremoniarum omnium? in comprobatione totius Catholicæ fidei? An forassis in faucibus mortis, vir sanctus & de nouo illuminatus, metuebat Antichristum & illius ignes & gladios? Non igitur in extremo articulo vitæ animaduertit errorem S. Thomas: vixit: loqui potuit cum illud de Biblijs asseueraret: si tamen tum fecit. Aut igitur bonus vir S. Thomas & confessor Christi non fuisset: Et tum quid accessio illius fulciet Lutheranismū? Aut falsum est, quod ex laudatione Bibliorum de sancto viro libidinosi conclusores non infertis, sed fabulosè fingitis.

De S. Thoma recitant, qui vitam illius explanarunt scriptis, pridie quàm exiret è vita, cum vires omnes morbus attenuasset & fregisset, tamen humi proiectum ante S. Eucharistiam procubuisse, & interrogatum an crederet in illa hostia esse Dei filium, respondisse prolixè; esse illud, quod videret, verū Deum & hominem Iesum Christum: idque se tum intus certum scire, tum sincère confiteri labijs. Nec hoc tantum moriturus dixit: sed ipso die, qui ei postremus vitæ fuit, cum sacram extremam Vnctionem postulasset, & constanti animo respondisset ad omnia, iunctis & sublatis in cælum manibus mortuus est Papisticè Papista sanctissimus in stabilitate nunquam

vacillantis fidei, in cōspectu infinitorum hominum qui morientem circumstitebant. Sic igitur S. Vir vitam dimisit: & mentitur asinus tuus: & tametsi verum diceret, tamen nihil concluderet. Sed debetis orbatī ab omni præsidio antiquitatis, fabricari somnia & architectari mendacia quibus sectæ vestræ nouitatem occultetis.

Itaque quia nec in scriptura locum vel exemplum vllum præmonstratis: nec in libris reliquis exemplum ad fidem conciliandam somnio vestro consignatum inscriptumque fuit: magis istis omnibus vestra confutatur fabula: an non iure vel iucundè ridere, vel miserabiliter lamentari interminatam impudentiā vestram debemus? quos non pudet, apertè contra cælum & terram non simpliciter mentiri, sed studio summo, cū intus animus, foris omnia testimonia & intelligentia atque memoria omnium hominum reclamant, conquirere mendacium & tāquam rem sacram obtrudere miseris ciuibus? Quod vnicum ad pedibus conculcandā & detestandam sectam vestram satis esse deberet meritò. Si enim is qui semel turpiter mentitur publicè, fidem sic periclitatur & honestatem, vt flagitiosi deinde Nebulonis cognomentū iure sustineat: vt Lutherus veterator tuus contra se (*Tom. 1. Ger. fol. 368. b*) luculenter scribit: quid de vobis pro Lutheri iudicio? quid de ipso Luthero constituemus? An propter hanc vnā fabulam ita turpiter & nefariè cōfictam aliquid vobis honoris & existimationis esse residuum? aut consistere cū illo mendacio scintilla pudoris potest?

Fortassis putabis Pappē: succurrā enim ruditati vestræ: non alienum à scriptura somniū esse vestrum: quia S. Patres ex electis Dei sint, qui errare secūdum Christum non possint: errarūt autem quandiu vixerunt: effici igitur necessariò vt in ipso vestibulo mortis collustrati à Deo, dimiserint errores: Quod Lutherus non quidem tam apertè concludit, tamen obscurè innuit.

Speramus profectò & ex testimonio Ecclesiæ scimus,
ad ele-

ad electorum numerum pertinere S. Patres: At cur vobis electi sint, non video. Vnde enim scitis? An rursus ex oraculo & ex inspiratione? sed cuius spiritus? An ex fide? Et tum an ex fide testata in qua gloriabantur cum viuerent? sed illa vobis erat idololatrica & Pontificia & damnata. An igitur ex fide ignota? peregrinare ab omnium hominum oculis? auribus? animis? At vnde de illa constat? Et cur propter fidem, quam secutos esse scimus, non fuerunt electi? fuerunt propter fidem, quam fuisse nescimus? & quæ coniectura nulla capi, signo nullo animaduerti, diuinatione nulla sentiri potest? & cur fidem, ipsorum & astantium testimonio comprobata valere non finitis? quæritis in nocturnis illusionibus & deliramentis vestris fidem nouam? nec à Deo, nec ab angelis, nec ab hominibus sic testificatam, vt in cuiusquam conscientia compareat? Cur fidem adiungitis fabulis? detrahitis librorum & hominum testimonijs? Sed si nec ista commentitia in somnio inter dormiendū vobis obiecta fides placet, an igitur fuisse ex vitæ sanctimonia colligitis electos S. Patres? Sed sola fides vobis conciliat possessionem cæli: opera quō magis splendent, & sanctitatis amictu conuestiuntur, hoc magis Luthero veteratori salutem turbant & distinent. Quid ergo? an scitis ex Ecclesiæ testimonio? Atqui Ecclesia illa Pontificia & nostra fuit, & credidit, non quod occultè in S. Patres cum morte primum influxit, sed quod S. viri publicè crediderunt cum viuerent, & quod in libris consignarunt: non quod vos ex somnijs vestris affingitis. Deinde si Ecclesiæ fidem habetis cum electos S. Patres fuisse confitetur: cur non habetis cum doctrinam publicam S. Patrum probat? Vnde tandem igitur Patres sancti homines inter electos à vobis referuntur? quo argumento? quo signo? qua coniectura? Et si illi fuerunt, quare nos non sumus, affectatores eiusdem fidei? Et rursus an electi esse possunt qui in Idololatria vsque ad mortem inhærent & damnatam fi-

dem tum ipsi colunt, tum profeminant in alios? nec retractant vnquam? nec confessione oris quæ secundum Lutherum (*Tom 4. Ger. fol. 362.*) ad salutem necessario requiritur, errorem confutant?

Adhuc si per occultam fidem occulti electi fuerunt, nostri tritam in libris & sermonibus vestris scripturæ abusionem: Nouisse Deum qui sui sunt: quo diuerticulo elabi semper vultis, cum ad Ecclesiam ostendendam publicam vos astringimus. At si propterea Ecclesia cognosci, & electi reliqui perspici non possunt, quia solus eos Deus nouit: Cur S. Patres facitis electos? & quod solius Dei proprium est, subijcitis sub notitiam vestram? & tollitis principium, in quo proram hactenus & puppim occultæ Ecclesiæ defixistis?

Recolligamus omnia Pappæ. Vel perspicuum vobis vel ignotum est: inter electos fuisse S. Patres. Si occultum est, miramur inuerecundiam impudentiamque vestram, qui res peregrinantes ab intelligentia & positas in ignoratione proponitis ad credendum & credi à vobis iubetis. Rursus si notum est: cognoscetur, non ex re inclusa in tenebris sed ex indicio publico, quod in sensus nostros & inde in animum incurrit: ex fide in libris relicta, vel ex testificatione Ecclesiæ. Fides verò publica S. Patrum in qua vixerunt & mortui sunt, fuit Pontificia nostra: quæ si electos facit vel significat, nostra igitur fides vera & legitima, & vestra erit adulterina & falsa fides: quod agnosce Pappæ, & damna temeritatem vestram. Sic si propter Ecclesiam quæ de electione S. Patrum testimonium enunciauit, pro electis recipitis S. Patres, Ecclesia rursus nostra Pontificia, eiusmodi illa fuit, vera Christi Ecclesia, & vestra tanquam contraria nobis, Antichristi erit. Non enim illa Ecclesia testis sanctimoniam S. Patrum propter somnium vestrum S. Patres electis adnumerauit; nec haberet pondus si fecisset: sed propter professionem publicæ puræ fidei, sine qua nemo electus est; & propter præstan-

præstantiam ac multitudinem miraculorum, quibus fidem antegressam publicam Deus illuminavit, sensit per Spiritum sanctum fuisse puros & sanctos Christianos: eoque declaravit cooptatos iam esse in cælum ad participandam æternam beatitudinem: nec tantùm electionem eorum sed simul fidem: fidem autem non morientium tenebricosam & mortuam nobis, sed viuorum publicam & in libris viuentem atque contestatam fidem tanquam veram Christi fidem & laudauit & secuta fuit. Quocunque igitur inflectitis nocturnum somnium vestrum: semper verum erit, vel non electos fuisse S. Patres de quo nobis liqueat; vel si illi electi fuerunt, condemnari vos fidemque vestram: & stabiliri nostram.

Verùm vt aspicias propiùs, quanta sit connexi tui deformitas: quo tu itinere, Pappè, S. Patres Lutheranos facis, eodem ego Lutherũ & patrem tuum & propinquos & magistros sectæ ostendam mortuos esse in Papistica nostra Catholica Euangelicaque fide. Arrige aures Pappè: An negas inter electos fuisse Lutherum & illos quos nominavi? Nos quidem simpliciter negamus: Tamen tu, procreatio illorum, libenter concedes. At illi omnes nostro sincero iudicio erant errorum plenissimi; & senserunt cõtra omnium ætatum, omnium Patrum & Martyrum Catholicam Christi fidem, quãdiu cursum & vsuram vitæ tenuerunt. Quia verò tanquã electi, errore semper obligari non potuerunt, debuerunt magis tandem saluari: sequitur igitur inter moriendum Luthero & patri & propinquis & magistris tuis extabuiffe Lutheranos errores omnes, & per Dei illustrationem discessisse illos ex vita bonos Papistas. Quid negas Pappè? An igitur Lutherus & ceteri mortem oppetierunt in religione Papistica? Aut si de illis non rectè concluditur, cur vos rectè infertis de S. Patribus? Dices fingi à nobis in extremo articulo vitæ, conuersionem Lutheranorum. Verum est Pappè. fingimus ad ostendendam turpitudinem vestram
& ad

& ad illudendum vobis eodem modo quo vos de S. Patribus soletis. Tamen, serue nequam, cur tibi vis haberi fidem in S. Patrum exemplo? nobis idem ius de te & tuis non permittis? cur fabula vestra valet? non valet nostra? expressa ex imitatione figmenti vestri? Interim verum est omnes qui contrariū de se ante spirationem vltimam non testantur, in ista esse relinquendos religione, cum qua ipsi se, quandiu vita fruebantur, coniunxerunt, & ad quam adhuc extremis vocibus & indicijs constanter adhæserunt.

Et rursus verum est, quod hostis Lutheranorum, discipulus Romani Pontificis & ciuis & filius beatus Cyprianus in superiore libro clarissimè testatur, non discere Sanctos fidem cum è vita discedunt: sed quod illis tunc intus à spiritu dictatur, id ad astantes pertinere, non ad morientes. Verba S. Viri sunt illa: Audiuit (ex Angeli
» voce) frater noster & collega moriturus, quod cæteris
» diceret. Nam qui moriturus audiuit, ad hoc audiuit vt di-
» ceret: audiuit non sibi ille, sed nobis. Nam quid disceret
» iam recessurus? didicit imò nobis remanentibus.

Sic igitur tandem, Pape, caput primū Epistolæ concludo: & magno spiritu, magna vociferatione clamo, vt mundus vniuersus, cælum, terra, maria, muri vrbis tuæ, parietes curiæ, fornices templorum, & intercolumnaria scholarum audiant: nullum esse retrò quousque respicere mortalium animi & memoriæ longissimè possunt, sanctum Patrem, vel Scholasticum Scriptorem Ecclesiasticum qui vnum caput de cōtrouersijs religionis nostræ damnet: vnum figmentum vel varietatem sectæ vestræ probet: eumque totum receptum, quem ad Doctores Ecclesiæ quæritis, interclusum vobis esse, vt sine iniuria, sine mendacio, sine corruptela, sine reuulsis septis sanctimonix, ne quidem testimonium vnicum recitare de libris Patrum & Scholasticorum scriptorum, maximorum hominū, pro vobis fœditateque vestra queatis.

Nostri

Nostri Patres sunt, non vestri: pro nobis pugnant: nobiscum sentiunt: vobis patrocinari & nomen accommodare suum, in re prorsus nulla, nec sordidari à vobis volunt: nec quòcunque effrenatio se vestra iactabit, nominabitis vllum vnquam Ecclesiæ sanctū & comprobatum Doctorem: qui litera vna, syllaba vna, voce vna, periodo vna, non dico voraginem totam infinitè variatæ sectæ, sed particulam vnā, cū sententia rectè perpenditur, laudet: qui non insectetur: non vituperet: non detestetur.

CAPVT SECVNDVM, DE CONTRA-
DICTORIBVS QVI VITAM PONTI-
FICVM CRIMINANTVR.

VT verò subsidium nullum habetis impudentiæ vestræ relictum in Patribus: sic multò minus secundò per illos fulcietis sectam societatemque vestram, qui, cū Catholici in proficienda fide essent, & totam Papæ religionem assensu cultuque suo retinerent, immoderationes tantum Cleri & luxum & prolapsionem disciplinæ culpabant. Cogita enim, Pappè, quàm ridiculum sit, quàm absurdum, quàm miserabile mutuari ab illis fidem, Ecclesiæque, communitatem, qui in fide à vobis dissentiūt? & coniungere vobiscum homines qui religionem Papisticā animo complexi, & verbis testati, quandiu vixerunt, semper tricas condemnarunt ineptiasque vestras? An verò qui fidem Papistarum laudat, obiurgat peccata, Papista non erit? An morum reprehensio, quandiu fides non variatur, variat religionem? Quid deliras, Pappè? An igitur Lutherus, an Brentius, an Musculus, an primipili vestri omnes cū fidem suam attollunt, & queruntur de sceleribus flagitijsque suorum, Lutherani non sunt? Responde, Pappè. Homines an asini estis, cū eos qui vitam Papisticam